

7md

2012 m. birželio 8 d., penktadienis

Nr. 23 (991) | Kaina 2,50 Lt

D a i l é | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i j a

3

Pianisto Ingolfo Wunderio rečitalis

4

Pokalbis su Anatolijumi Šenderovu

5

Nuo moksleivių baleto iki Vilniaus festivalio

6

Danų menininko Pero Kirkeby paroda

7

Francescos Woodman retrospekyva

8

Teatro festivalis „Kontakt“ Torūnėje

Sergejus Krylovas, Massimo Mercelli ir Lietuvos kamerinis orkestras

D. Matvejevo nuotr.

Svečiai ir senbuviai

XVI Vilniaus festivalio koncertai

Živilė Ramoškaitė

„Vilniaus festivalis“, prasidėjęs Nacionaliniame operos ir baletų teatre įspūdingu Šiuolaikinio šokio trupės „Ailey II“ pasirodymu, kitą (birželio 2 d.) vakarą persikelė į Nacionalinę filharmoniją. Kaip ir teatre pilnūteli filharmonijos salę gaubė šventiškai pakili pirmojo susitikimo aura. Mat ir amerikiečių šokėjų trupė, ir P. Čaikovskio simfoninis orkestras su savo legendiniu vadovu Vladimiru Fedosejevu į mūsų festivalį atvyko pirmasyk.

Aštuoniadesimt dvejus metus gyvuojančius rusų orkestras dabar žinomas visame pasaulyje. Ypač intensyviai už savo šalies ribų koletyvas ir V. Fedosejevas pasirodo pastaruosius keliolika metų. Maestro dirigavo žymiausieji užsienio orkestrams, 1996–2004 m. vadovavo Vienos simfoniniams orkestrui, pastatė rusų ir kitų kompozitorių operų, parengė daug naujų kūrinių premjerų. O šiam orkestrui jis vadovauja bemaž keturis dešimtmecius, nuo 1974-ųjų.

Kolektyvas kelissyk keitė pavadinimą. 1930 m. įkurtas kaip Rusijos

radio, paskui pervadintas į Valstybinį radijo ir televizijos, nuo 1993 m. jis tapo P. Čaikovskio simfoniniu orkestru. Šis garbingas vardas orkestrui buvo suteiktas už ypatą P. Čaikovskio kūrybos propagavimą visame pasaulyje. Nenuostabu, kad į Vilnių svečiai atvežė būtent P. Čaikovskio kūrinių programą: populiarūji Piramajį koncertą fortepijonu ir orkestru b-moll, op. 23, ir simfoniją „Manfredas“ h-moll, op. 58.

Apie orkestro grojimo kokybę galima tik pakartoti daugybę kartų jam išsakytais komplimentais: minkštasis skambėjimas visame dinamikos diapazone nuo *fortissimo* iki *pianissimo* (stygininkai geba išgauti beveik pavienio medžio lapelio šlamesi), dainingumas, tikslumas, idealiai subalansuotas instrumentų grupių derinys... Beje, minėt dinamikos diapazoną orkestras pademonstravo bisiuose: subtilios lyrikos „Au-roro“ iš „Miegančiosios gražuo-lės“ ir ugningame „Ispanų šokyje“ iš „Gulbių ežero“. Ivairiapuse orkestro meistryste galėjome gerėtis klausydami simfonijos „Manfredas“. Itaiga ir vaizdingumas, emocionalumas ir formos darna – tik da-

lis šios interpretacijos privalumų. Publiką, suspėjusi pastudijuoti išsamią muzikologės Rimos Povilonienės parengtą anotaciją (tokia pat puiki – ir apie koncertą b-moll) turėjo galimybę beveik regimai sekti vieniso Byrono herojaus gyvenimo istoriją.

Šiame konerte įvyko ilgai plauotos ir lauktas Mūzos Rubackytės susitikimas scenoje su maestro V. Fedosejevu ir jo orkestru. Lietuvių publikos numylėtinė skambino solinę fortepijono partiją. Atlitki ši P. Čaikovskio veikalą itin sunku jau vien dėl to, jog visi muzikos mėgėjai ji žino ir turi išsiminę savo mėgstamą atlikėjų interpretacijas. M. Rubackytė koncertą yra atliskusi įvairose šalyse, o pirmasyk ji išstudijavo būdama profesoriaus Jakovo Fliego studente. Taigi orkestro ir pianistės muzikos suvokimo šaltinis, sakytume, tas pats – rusų muzikos mokykla. Tačiau daugiau kaip du dešimtmecius gyvendama Vakaruse, pianistė pasisėmė ir kitokios partities, kitokių idėjų. Klausydami koncerto interpretacijos, tą patirčių

NUKELTA | 2 PSL.

Svečiai ir senbuviai

ATKELTA IŠ 1 PSL.

skirtumą ir siek jas suderinti galėjome pajusti. Ypač pirmoje dalyje, kai dirigento užduotas tempas soliste buvo gerokai per lėtas. Jutome, jog jos vaizduotėje – kitas šios muzikos pavidas. Laimė, šaunioji Mūza nepasidavė ir po truputį perėmė iniciatyvą. Pirmosios dalies solinė kadencija buvo atlikta su jai būdingu užmoju ir polėkiu. Kitose kūrinio dalyse darmiai skambėjo ir lyrinės, ir virtuozinės melodijos, audringi pasažai ir kūrių užbaigus išpūdinga koda. Klausytis koncerto buvo nepaprastai įdomu! Netylant audringiems aplodismentams pianistė publikai padovanojo tokį pat audringą ir karštą bisą – Aleksandro Skriabinio Etiudą dis-moll, op. 8, nr. 12.

Paklausta apie šio susitikimo išpūdžius M. Rubackytė žavėjosi orkestro meistriškumu ir pavadinimo ji „aukščiausia rusiškos kultūros praba“. Pianistė pabrėžė orkestro pagarbą autoriaus tekstui, atsidavimą tikroms vertybėms, kai nepuolama į kraštutinumus ir nesivaikoma madu. Gaila, kad laiko ilgiu parepe tuoti nebuvu: susitiko jie likus ke lioms valandoms iki koncerto, nes maestro atvyko karšiuodamas, pri reikė net gydytojų pagalbos, kad koncertas įvyktų.

Beje, V. Fedosejevas Vilniuje prieš daugelį metų yra dirigavęs (gerai nepamenu, ar šiam orkestrui), bendradarbiavęs su mūsų atlirkėjais – Kauno valstybiniu choru ir Vilniaus kvartetu. Koncerete sutikta Audronė Vainiūnaitė, grojanti šiame kvar tete pirmuoju smuiku, sakė, jog jie su V. Fedosejevu susipažino per jo žmoną, nuostabiai televizijos muzi

Müza Rubackytė ir Vladimiras Fedosejevas

D. MATVEJEVO NUOTR.

kos laidų vedėja Olgą Dobrochotovą. Ji labai mėgo M.K. Čiurlionio kūrybą ir kvietylė Vilniaus kvartetą į savo laidą. Tai buvo daugiai kaip prieš tris dešimtmečius. Tuo laikotarpio kvartetas su V. Fedosejevo orkestru Maskvoje yra grojės Osvaldo Balakausko „Passio strumentale“ bei Bohuslavo Martinu Koncertą kvartetui ir simfoniniams orkestrui. Dar vienas reikšmingas faktas: 1995 m. maestro su šiuo orkestru išraše M.K. Čiurlionio simfonines poemas „Miške“ ir „Jūra“. Nenuostabu, jog daug garbių muzikantų ir bičiulių po koncerto rikiavosi pasveikinti maestro, rugpjūtį minėsiančio aštuoniadėšimtmėtį.

Pirmadienį (birželio 4 d.) filharmonijos salėje klausėmės daugiausia italių muzikos. Antonio Vivaldi, Johanno Sebastiano Bacho ir Nic-

olo Paganini kūrinių programa pri statė Lietuvos kamerinis orkestras, jo meno vadovas ir solistas Sergejus Krylovas ir italių fleitininkas Massimo Mercelli. Virtuožų vakaras prasidėjo pasaulyne premjera – žinomo šimtų filmų muzikos autoriaus Ennio Morricone's (g. 1928) opusu „Notturno Passacaglia“ (Notturnas paskalija) fleitai ir orkestrui. Tai skaidrios faktūros, vaizdinga, ramiai banguojanti muzika. Orkestras akompanavo ilgesingoms fleitos melodijoms, susipinančioms su klarneto ir smuiko replikomis. Atlirkėjai ją pagrojo subtiliai ir nuotaikiniais.

Paskui M. Mercelli su orkestru atliko A. Vivaldi koncertą „Naktis“, op. 10, Nr. 2, g-moll. LKO Vivaldi muziką visuomet groja meistriškai. Šis neiprastos formos – net šešių dalii – koncertas jam jokių sunkumų

nesukėlė, žavėjo darnus ansamblis su solistu, puikiai įvaizdintos programinės kūrinio dalys (Šméklos, Sapnas). Virtuožiškai lengvai praskriejo greito tempo muzika, ypač finalas, kuriamo greta fleitos stilin gai solo griežė pirmasis smuikas („bravo!“ orkestro koncertmeisteriu Džeraldui Bidvai).

Tarp italių autorių įsiterpęs J.S. Bacho Brandenburgo koncertas nr. 5, D-dur, BWV 1050 ypač sudomino tuo, jog šiame veikale pirmasyk muzikos istorijoje orkestro solistu greta smuiko ir fleitos tampa klavesinės (rašoma programėlėje). Juo meistriškai skambino Vaiva Eidukaitytė-Storastienė, juvelyriskai tiksliai atlirkusi pirmosios dalies kadenciją ir visą klavesino partiją. Gailėjaus, kad vokiškas instrumentas, kuriuo jis skambino, filharmonijos salei buvo per tylus. Toliau nuo scenos sėdėjusiems klausytojams reikėjo iš paskutinių įtempti klausą, kad išgirstų visus jo garsus. Kitas solo partijas grojo S. Krylovas ir M. Mercelli, Bacho retorinėms figūroms suteikę individualių atspalvių.

Koncerto kulminacija, be jokios abejonių, tapo visa antroji koncerto dalis, kai salę tiesiog užvaldė S. Krylovas. Buvo atliekami garsiej N. Paganini Kaprisai, tačiau šis yilki iš šiuolaikišką rūbą, kurį su manė kompozitorius Giedrius Kuprevičius. Smuiko partijoje nekeičės nė vienos natos, jis sukūrė pritari mą, kurio stilus ir išraiškos priemonės kiekvienam etiude kinta. Amplitudė gana didelė: nuo kelių pagrindinių funkcijų akordų iki laisvų „klajojančių“ disonansų, nuo ele giskos lyriškos nuotaikos iki valiū-

kiško džiazavimo. Opusas įvardintas kaip „12 kaprisų iš ciklo „24 kaprisai“. S. Krylovas Paganini kūrinius atlieka fantastiškai, jis groja tarsi žaisdamas, sunikausius techninius triukus įveikia taip lengvai, tarsi tai būtų paprastuė vaikiška dailelė. Kartą esu jo klaususi, kaip jam tai pavyksta? O jis šyptelėjęs sako, kai vaikystėje grojė po šešias–aštuonias valandas ir viskai išmoksti, vėliau didesniu instrumentu valdymo problemų nekyla. Tačiau tai ne visa tiesa: S. Krylovas – ypatingo talento smuikininkas, jo salytis su instrumentu tokis natūralus, tarsi jis gimė į laikydamas. Ne visi net ir žymiausi atlirkėjai gauna tokią likimo dovaną.

G. Kuprevičiaus sukurtas naujas apdaras žinomą Paganini kaprisų muziką kartais smarkiai keitė. Ar nuo to jis tapo įdomesnė, vertingesnė? Greičiau tai savotiškas žaidimas, kurį tenka priimti su humoru – jis plevena virš kai kurių etiudų. Solistui šis „humoras“ sukėlė papildomų techninių užduočių: grieždamas solo jis gali laisvai kvėpuoti, o su orkestru turi laikytis griežto tempo, visus itin sudėtingus techninius triukus atliki ritmiškai tiksliai. S. Krylovas visa tai įvykdė su išskirtinio virtuozo polēkiu. Salė tiesiog pašėlo. Virš programos smuikininkas atliko melodingą N. Paganini pjesę „Cantabile“, iki ašarų sujaudinusią nušiuviusią publiką. Smuikas prabilo tokiais subtiliais niuansais, kokių šiame koncerte dar nebuvu. Koncertą užbaigė dar vieną bisas iš fantastikos srities – A. Vivaldi „Audra“ iš „Metų laikų“ Vasaros dalies, atlikta S. Krylovo su Lietuvos kameriniu orkestru.

Artėjant prie kranto

In memoriam Romui Orantui (1949–2012)

Atėjo laikas tarti tau sudie, brangus Romai. Anksti išėjai, o buvai net dešimčia metų jaunesnis. Mudvieju gyvenimo kreivės ėjo maždaug greta, nei sutapo, nei kirtosi. Nei buvome labai artimi, nei tavo kūrybą išsamiai pažinojau. Stebėtumeisi, kad rašau. Gyvenome, bendravome parodose, mano studijoje, Senadvaryje. Buvai ir esi man labai reikalingas, reikalingas savo skirtingumu. Visą laiką tave stebėjau ir slapta žavėjaus. Gal taip jau būna, kad labiausiai traukia tai, ko pats neturi. Buvai artimas ir mano šeimai. Taigi, norai trumpai.

Visada suprasdavai teisingai, todėl su tavimi buvo lengva būti atviram. Kitai bendrauti tu ir nemokėjai. Dosniai dalijai savo patirtį, išmintį ir laiką nesirūpidamas, kad pačiam gali jo pritrūkti. Neteko matyti tavęs piktą, nelaimingo. Neteko girdėti kalbant negatyviai. Buvai ypač turtingo jausmų pasaulio, sakydavai: „Je tu, žmogau, nieko neau-

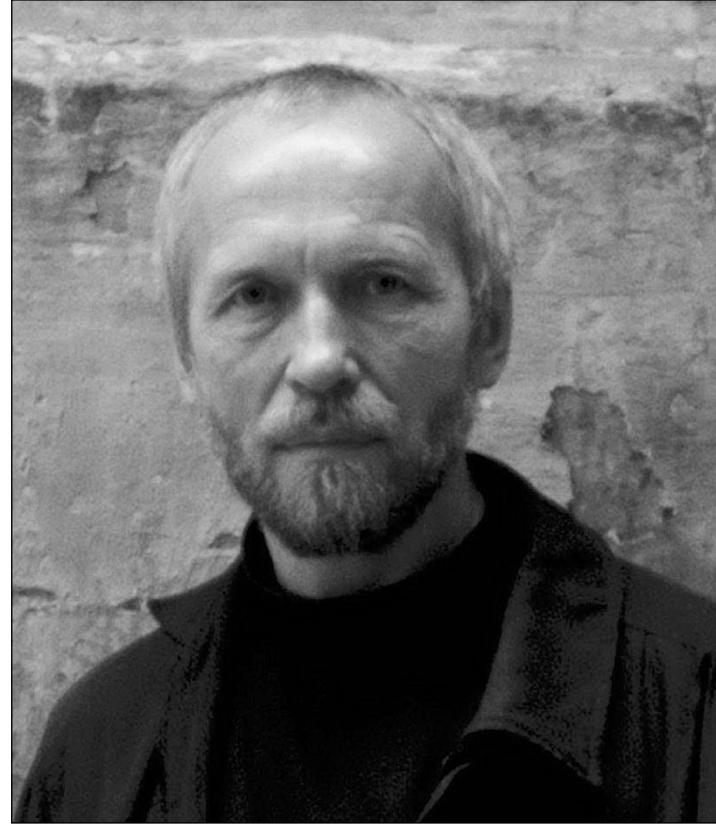
ti, vadinasi, nieko negirdi ir nematai.“ Teigei gyvenimą, tikėjai juo ir mylėjai viską, kas Jame buvo. Re tam kūrėjui pavyksta pasiekti tokį asmens ir kūrybos vienį. Buvai reto talento ir jautrumo žmogus.

Gimei tremtyje. Tavo subtiliose miniatiūrose išnyra skaidrus vaikystės įvaizdžiai, susipinantis su žmonijos patirties archetipais ir išmintimi. Buvai laisvas nuo šalto objektyvumo. Savo jausminės patirtis pertekdamas kūryboje tiesei tiltus į jautrių žiūrovų ir skaitytojų širdis.

Stebino tavo vidinė harmonija, ta meditatyvinė rimtis gyvenimė ir kūryboje, gebėjimas neįskaudinti ir gebėjimas duoti. Visada tylus ir susikaupe, niekada nesiskundei, buvai laisvas nuo ambicijų ir vartotojiskos visuomenės diktuojamų postmodernistinių madų. Iš prigimties vienėsius, organizuodavai grafikos sekcijos veiklą, knygų dailės parodas ir knygos meno konkursus, lietuviškos knygos pristatymą tarptautinėse mugėse.

Apie tavo kūrybą parašyta daug gilių įžvalgų ir teisingų žodžių. Buvai ištekėjamas piešiniui ir sau. Kartu buvai elitinis, vienas iš nedaugelio vedančių knygos architektų, formavusių lietuviškos knygos stilistiką ir praturtinęs ją savo individualumu. Kūryboje visada atpažįstamas ir savitas, labai lietuviškas, kartu gebantis leidiniuose interpretuoti kitų tautų, kitų epochų stilistiką. Nepaisydamas postmodernizmo teiginio „mene jokių taisyklių“, savo požiūriu į knygos meną visada teigei, kad Jame būtinas rimtas teorinis ir praktinis pasirengimas. Ypač pasižymėjai poezijos leidiniuose, todėl buvai mięgstamas tarp poetų.

Mes liekame gyventi postmoderniosios, masinės kultūros produktų visuomenėje. Ateitis parodys, kokią vietą tolesnio techninio progresu laikais užims tokis intymus malonumas: laikytis rankose knyga, džiaugtis jos sandara, iliustracijomis, skaityti. Norime tikėti, kad ir tolimoje ateityje tavo talento palies tos knygos, pilnos medžių, gyvūnų, vabzdžių ir žolės lapų, ramių atspindžių ezerų vandenye, sušildys ne vieno širdžiui. Palikai mums savo kū-

NUOTRAUKA IS „DAILES“ ARCHYVO

rybą, mintis, bet tavo asmens auras ir šilumos mums ir visiems, tave mylėjusiems, labai trūks.

REGINA IR ARVYDAS KAŽDAILIAI

Intriguojantis koncertas

Pianisto Ingolfo Wunderio rečitalis

Aldona Eleonora Radvilaitė

Jauno austrių pianisto Ingolfo Wunderio rečitalio laukė daugelis melomanų, nusipirkusių brangius bilietus į koncertą. Lietuvos nacioninėje filharmonijoje jau koncertavo vienintelis pianistas tada nepaliko ryškesnio išpūdžio. Lenkų publikos žavėjimasis I. Wunderio skambiniui F. Chopino pianistų konkurse Varšuvoje 2010 m. spalį sukėlė ir mūsų profesionalų susidomėjimą. Visiems žinomas šio tarptautinio renginio prestižas, todėl buvo ypač smalsus, kiek aukštai šis jaunas žmogus pakėlė savo profesinį meistriškumą. Laukimo įtampą padidino ir numatyto koncerto datos nukėlimas į gegužęs 30-ają. Buvo paskelbta, kad dėl labai intensyvaus koncertų grafiko I. Wunderis vos surado šią vienintelę dieną koncertui Vilniuje, o kauniečiai nebeturės galimybės išgirsti grojant F. Chopino konkurso antrosios premijos laureatą. Daugelelio meno gerbėjų šokiravo reklaminė nuotrauka – pianisto atsargus vaikščiojimas fortepijono dangčiu, o turtingiemis verslininkams galbūt pasirodė patrauklus toks šio instrumento niekinimas.

Ir štai į sceną įžengė grakštus jaunikaitis, pasipuošęs įdomaus kirpimo fraku, šviesiomis dryžuotomis kelnėmis, ir ēmė tyliai, delikačiai skambinti D. Scarlatti lėtą Sonatą

h-moll, l. 33. Švelnūs spalvingi tylūliai garsai malonai veikė vaizduotę. Ir kiti pirmos koncerto dalies kūriniai buvo tarsi parinkti taip, kad klausytojai galėtų išskirti pianisto sugebėjimų dalintis su jais ramiu, tyliu skambesi. Šiaisiai laikais, kai pašalyje atsiranda vis daugiau stulbinančiai greitai ir energingai grojančių muzikų, išsimtį sudaro asmenybės, ieškančios savitū išraiškos priemonių. Regis, I. Wunderis mėgsta traupę, švelnū skambesi ir šiaisiai įtempatis, triukšmingais laikais galbūt tuo norėtų būti originalus.

W.A. Mozarto Sonata B-dur, KV 333 buvo atlita ramiai, be įtaigos ar ryškesnių kontrastų, su visa dailiu pakartojojimais, dėl ko atrodi kiek per ilga ir monotonuška. Beje, atitinkamos reklamos suvioliota atsitiktinė turtingu žmonių publika smagiai plojo atlirkėjui po antros šios sonatas dalies, nors programėlėje buvo parašyta, jog tai trijų dalių kūrinys.

Kadangi I. Wunderis tapo Lenkijos klausytojų numylėtiniu (gal iš dalies ir dėl to, kad svarbiausiai savo mokytoju, su kuriuo nuolat palaiko artimus ryšius, įvardija 1955 m. F. Chopino konkurso laimėtoją, lenkų pianistą Adamą Harasiewicz), rūpėjo išgirsti keturių F. Chopino mazurkų (op. 24: nr. 1, g-moll, nr. 2, C-dur, nr. 3, As-dur, nr. 4, b-moll) traktuotes – gal šio kompozitoriaus opusai artimi atlirkėjo prigimčiai. De-

ja, nors mazurkos skambėjo gana gražiai, nesijautė kūrybinės kibirkštėlės ar aktyvesnio dvasinio dalyvavimo. F. Chopino „Lopšinė“ Desdur, op. 57, kuria pianinės užbaigė koncerto pirmą dalį, buvo atlita panasių kaip ir pirmasis vakaro kūriny (D. Scarlatti sonata) – labai ramiai, trapiai, meistriškai nuspalvintu tyluteliu skambesi.

Po pertraukos jaunasis pianistas demonstravo savo virtuozius su gebėjimus, paskambinės aštuonis įvairių epochų, skirtingu šalių kūrėjų populiarius kūrinius. F. Lisztas „Mirties čardašas“, S224, neprailgo dėl labai greito tempo, meistriškai vikria, trapiu garsu atliekamų garsų kaskadų. C. Debussy „Ménulio šviesai“, turėjusiai suvirpinti mūsų vaizduotę ypatingo grožio tyliais saskambiai, kai jau galėjome tikėtis iš atlirkėjo, mėgstančio groti beveik ant negirdimumo ribos. I. Wunderis, matyt, skyrė mažai dėmesio, – skambėjo nelabai kokybiškai, buvo pasikartojanti ritmo (!) klaida. Rusų kompozitorius – S. Rachmaninovo Preludas, op. 23, nr. 5, g-moll (Ala marcia) ir A. Skriabino Etiudas, op. 8, nr. 12, dis-moll – muzika pralekė labai greitai, rūpinantis kuo vikria ir tiksliau paskambinti teksta. M. Moszkowskio „Kibirkštys“, op. 36, nr. 6, puikiai atitiko pianisto siekiams – nupleveno nepaprastai greitai, tiksliai, labai tyliai ir

Ingolf Wunder

A. SVIRSKO NUOTR.

meistriškai. V. Horowitz „Ekscentriškas šokis“ buvo ryškus, atlitas džiaugsmingai, užtkrintai. Idomu buvo susipažinti su E. Morricone's „Žaidžiant meilę“ – neskubria pješe, kuri savo idėja ir saskambiai atrodė artima I. Wunderio prigimčiai. W.A. Mozart – A. Volodoso Koncertine parafraze „Turkų maršas“ atlirkėjas dar kartą įrodė savo išskirtinius virtuozius gebėjimus – žaišiškai greitai reakcija liejant garsų kaskadas, kokybišką trapų skambesi, puikią kontrolę.

Publikai atakliliai prašant būs, Ingolfas Wunderis A. Liadovo „Muzikinės tabokinės“ atlikimui pasiekė viso vakaro kūrinių traktuočių kulminaciją – sunkiai išsivaizduojamus tylius, nuostabius, spalvingus saskambius. Paskui nostalgiskai, ramiai plaukė kažkur girdėto valso garsai.

Šiuo rečitaliu pianistas irodė, kokią didžiulę techninę pažangą jis padarė per neilgą laiką. Kokiu keliu jis toliai žengs, sunku numatyti. Po koncerto išsiskyrė profesionalų nuomonės apie šio atlirkėjo profe-

sinį lygi, muzikavimo savitumą ir kūrybinės individualybės tobulejimo perspektyvas: vieni žavėjos, kiti negatyviai vertino atliekamų kūrinių traktuotes. Antai žymi fortepijono pedagogė, mokslių straipsnių ir knygų autorė Liucija Drasutienė po pirmos koncerto dalies aukštai įvertino Mozarto sonatos atlikimą. O Edmundo Gedgaudo nuomone, „šiuo koncertu jis nebent rodė, kaip gerai jaučiasi tapęs įrašu ir koncertų industrijos dalyviu, taigi vienu tū, kurį įvaidžis yra svarbesnis už jų sąsajas su tikru kūrybos procesu. Jie pajęgūs puoselėti preke paverčiamų opusų išorę, drauge gausindami ir vartotojiskai nusiteikusiu tokios produkcijos adresatų būrių. Kad šiems ištikti, jis fotografuojasi užlipęs ant fortepijono. Garsiam fotografui už tokią nuotrauką sumokama 15 tūkst. eurų. Tai sandėris, kuris veikia ir Ingolfo Wunderio interpretacijas. Regis, nuo šito kelio jis nebe-nukryps.“

Tikėkimės, kad garbus muzikologo ir pianisto prognozė neišspildys.

Pozityvumo užtaisas

Vilniaus festivalio koncertai

Algirdas Klovė

Žmogui, išklausiusiam šimtus koncertų, tikrai nėra lengva įtikti, jam tai tas, tai anas negerai, tai nuobodu, tai profesionalumo trūksta, tai savivieklia „kvepia“, tai dar kažkas. Todėl labai nustebau po trumpo pokalbio su kai kuriais Lietuvos nacionalinio simfoninio orkestro muzikantais, kad jie labai gera ruošti programą su Norvegijos pučiamųjų instrumentų džiazo ansambliu „The Brazz Brothers“. Sako: puikus humoro jausmas, ansambliskumas, šauniai valdomi instrumentai ir visa kita, ko dažnai trūksta mūsų muzikantams. Tai mane tikrai suintrigavo.

Apskritai toks projektas, kai simfoninis orkestras dalyvauja džiazo muzikoje, nėra lengvas. Na, tiesą sakant, to tikrojo, normalaus džiazo gal siiek tick ir buvo galima pasigesti, bet kita vertus, gal vienas kolektivas veikė kitą.

Kalbu apie Lietuvos filharmonijoje vykusį Vilniaus festivalio koncertą, kuriame Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras ir dirigentas Martynas Stašaus muzikavo drauge su džiazo grupė iš Norvegijos „The Brazz Brothers“ (Jarle Førde, tri-

mitas, Jan Magne Førde, trimitas, Runar Tafjord, valtorna, Helge Førde, trombonas, Stein Erik Tafjord, tuba, ir Kenneth Ekornes, mušamieji).

Šis projektas jungia du skirtingu žanru kolektyvus, įpareigodamas juos groti Afrikos ir Norvegijos metodijomis pagrįstas kompozicijas. Tai norvegu muzikantų Jarle's Førde's, Jano Magne's Førde's, Runaro Tafjordo ir Pietų Afrikos pianisto bei kompozitoriaus Abdullah Ibrahim'o surukta ir šiai sudėčiai aranžuota muzika Afrikos tautų šokių ir dainų temomis. Tokia programa gimė po „The Brazz Brothers“ viešnagės Pietų Afrikos Respublikoje, Mombazike, Svazilende ir kt. Taip atsiardo ir koncerte skambėjusios pačių grupės narių parašytos kompozicijos, primenančios šią kelionę.

Iš tiesų, klausydamas „Afrikos kelio“ ar „Afrikos prekyvietės“, taip ir matai tą aštuonių vietų automobilį, kuriame sėdi penkiolika žmonių ir sukruti visi instrumentai, kurių daugiau nei keleivių, riedantį dulkę Afrikos keleliu, arba siautėjančius turgaus prekeivius.

Koncertą vedės trimtininkas vaizdžiai visa tai papasakojo, o kūriniai taip įtaigiai skambėjo, kad

klausytojai viską suprato nesunkiai.

Apie šį kolektivą rašoma, kad jo atliekamos spontanišku humoru trykštančios interpretacijos provokuja naują požiūrį į varinius pučiamuosius instrumentus, kad virtuozi programoje harmoningai dera tradicinius ir moderniusis džiazzas bei įvairių pasaulio tautų folkloro aranžuotės.

Gal ir taip, bet aš pirmiausiai pažiūrėjau ypatą kūrybiškumą, neribotas muzikines fantazijas, aukščiausio lygio profesionalumą bei nepaprastą geranoriškumą ir pozityvumą. Šioje grupėje grojantys (jų ir įkūrė) muzikantai, dviejų šeimų broliai Førde's ir Tafjordai, gimė ir užaugo mažoje Sulos saloje Norvegijos vakarų pakrantėje. Džiazo ansamblio karjera prasidėjo 1986-aisiais, kai „The Brazz Brothers“ įrašė savo pirmą albumą „Brazzy Landscapes“. 2010 m. prie šeimų kolektivo prisijungė ir būgnininkas Kennethas Ekornes. Stebina ir džiugina ne tik jo techninis meistriškumas, bet ir išradingumas. Kiekvienai kompozicijai be pagrindinės būgnų įrangos jis nepaprastai protingai ir išradingai naudoja įvairius afrikietiškus būgnelius, švilpynes, kuriuos skambančius daiktus ir

Norvegijos grupė „The Brazz Brothers“ ir Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras

D. JADEVIČIENĖS NUOTR.

kitką. Puikus šios grupės ansamblisumas toks ryškus, kad kai kurie soliniai „grickeliai“ dažniausiai praslysta nepastebėti. Labiausiai dar norėčiau atkepti dėmesį į labai profesionalias, šviesias ir „skanias“ višų kūrinių instrumentuotes, aranžuotes, kurios kartais primena Antonino Dvoržako ar kitų romantikų kūrybą, bet dažniausiai taip išlaikina orkestrą, kad šis neturi kitos išsities, kaip tik pamiršti savo rimtą darbą, pradeti šypsotis, jausti ritmą ir improvizuoti. Tai yra nuostabu.

Iš pradžių, tiesą sakant, labai abejojau, ar pavyks mūsų rūptam, sunkokam ir tingiam orkestrui pagroti jiems siūlomą muziką, bet per koncertą panašėjo, kad daugelis orkestro muzikantų yra jauni, kūrybingi ir emociingi žmonės, kurie tik ir laukė šios akimirkos.

Pirmais koncerto dalyje džiazzikumo buvo kiek daugiau. Girdėjome skandinaviškais ritmais, melodika ir harmonija paremtas paties ansamblio trimtininko Jano Magne's Førde's norvegiskų etninių motyvų kompozicijas, kurios buvo truputį kitokios nei afrikietiška muzika.

Groti tokią muziką smagu, bet reikia ir išmanyti, ypač kai be savo kolektivo dar tenka sudominti ir simfoninių orkestrų, priversti jų groti, šypsotis ir pasibausti laimingą. Norvegų muzikantai čia labai pasištengė ir atliko grandiozinį darbą, tačiau džiauguosi ir LNSO nariais, kurie grojo puikiai ir buvo laimę, linksmi. Čia taip pat didžiulis Martyno Stašaus nuopelnas. Beveik nematomas, dirigentas buvo labai svarbus ir reikalingas.

Mūsų laiku muzika

Pokalbis su kompozitoriumi Anatolijumi Šenderovu

Gegužės 20–24 d. Miunsteryje (Vokietija) vyko tradicinis šiuolaikinės muzikos festivalis „Mūsų laiku muzika“ („Musik unsere Zeit“), kurį kasmet rengia Vestfalijos Vilhelmo universiteto Miunsterio aukštoji muzikos mokykla (*Musikhochschule*). Festivalio siela – profesorius Reinbertas Eversas, žinomas Lietuvoje ir pasaulyje kaip koncertuojuantis gitaristas, pedagogas ir gitaros festivalių organizatorius. Šiemet festivalis buvo skirtas Izraelio muzikai. I ji buvo pakvietas ir mūsų kompozitorius, Lietuvos nacionalinės premijos laureatas Anatolijus Šenderovas.

Gerbiamas kompozitoriu, kokia buvo šių metų festivalio idėja ir kuo jis buvo Jums įdomus?

Festivalio tikslas – plačiau supazindinti Miunsterio muzikinę visumą su pasaulio muzika ir ją kurianciais kompozitoriais. Visus kūrinius atlieka Miunsterio aukštosioms muzikos mokyklos dėstytojai kartu su studentais, taip pat studentų kamerinių orkestrų. 2010 m. festivalis buvo skirtas žinomam vokiečių kompozitorui Helmutui Lachenmannui, 2006 m. kartu su kitais kompozitoriais Jame dalyvavo Osvaldas Balakauskas.

Šiemet festivalis buvo skirtas Izraelio muzikai. Pakvieti Izraelio muzikos patriarchas – profesorius Tzvi Avni, kuriam šiemet sukako 85 metai, kompozitoriai Betty Olivero, Luca Lombardi, Benjaminas Jusupovas, Yuvalas Shakedas, Tsippi Fleischer ir aš.

Keturių dienų buvo labai įdomus ir intensyvus darbas – repeticijos, paskaitos, koncertai, diskusijos. Man buvo labai įdomu išgirsti tiek daug naujos Izraelio muzikos, kalbėti ir diskutuoti su kompozitoriais iš įvairių šalių, šiuo metu gyvenančiais Izraelyje. Sykiu buvo svarbu pristatyti savo muziką šiam autentiškame kontekste.

Premjeros

Ko moko „Brangioji mokytoja“

Padėtis jau seniai nesikeičia – teatro laboratorija „Atviras ratas“ skuria naują spektaklį, norintieji pamatyti premjerą netelpa į salę, o praėjus bene dvem savaitėms interneto platybėse nematyti nė vienos recenzijos. Nežinau priečiaščią, bet tyla po premjeros stebina, ypač todėl, kad „Atviro rato“ kontekste spektaklis kiek netiketas. Ievos Stundžytės režisuota Liudmilos Razumovskajos pjesė „Brangioji mokytoja“ tikrai neveda į džiaugsmą ir šviesą, griečiau priešingai – parodo, kaip giliai esame įklimpę į purvą.

Pjesėje pasakojama, kaip keturi mokiniai ateina pas savo mokytojų. Jų tikslas – gauti raktą nuo seifo, kuriame laikomi jų parašyti matematikos egzaminai, ir pataisyti neteisingus savo atsakymus. Ilgaičiu paaškėja, kad raktą jie pasiry-

Kokie Jūsų kūriniai buvo atlikti festivalyje?

Koncertas gitarai ir kameriniams orkestrui „...ir ištiesiau rankas – Mi-ražas...“ (tai motto iš Bernardo Brazdžionio eilėraščio). Kūrinių sukurtas 2006 m., jų pirmą kartą atliko Reinbertas Eversas karu su Šv. Kristoforo kameriniu orkestru, diriguojamu prof. Donato Katkaus. Festivalyje jų atliko profesoriaus R. Everso studentas Alfredas Gengeris ir studentų kamerinius orkestras, dirigavo puikus Izraelio muzikantus Zvi Karmeli. Tai jau 9-as šio kūrinių atlikimas.

Skambėjo taip pat „Cantus in memoriam Jascha Heifetz“ dviem smuikams (jų atliko prof. Helge Slaatto kartu su savo studentu Dae-Youn Kimu), „Song and Dance“ fortepijoniniam trio (atliko Catherine Boeing, Amelia Mitschke, Lydia Schlegel), padedant dviem „trikšmadariams“ iš salės. Profesoriaus Stephano Froleykso studentas Christophas Beckas atliko „Da capo...“ perkusijai solo.

Mes įdomiai ir produktyviai repetavome, visi kūrinių buvo puikiai paruošti ir sėkmingesni atlikti. Savo paskaitoje pristačiau kitą kūrinių „Shma Israel“ kantorui, vyrui ir berniukų chorams ir simfoniniams orkestrui, jis buvo rodomas ekrane.

Ką galėtumėte pasakyti apie savo kolegas – Izraelio kompozitorius?

Tai nepaprastai skirtini, įdomūs ir modernūs kompozitoriai, kilę iš įvairių pasaulio šalių, gavę puikų išsilavinimą. Kompozitorius Tzvi Avni gimė Vokietijoje, atvyko į Palestiną 1935 metais. Mokėsi Kolumbijos universite, taip pat pas garsojį Aaroną Coplandą, Lucą Foosa, giliinosi į elektroninę muziką. Jis rašo nuosaikią sonorinę ir postserialinę muziką, ją derina su tradicinės muzikos elementais.

Kompozitorė Betty Olivero mokėsi Tel Avive, vėliau Jeilio universitete (JAV), po to – Florencijoje,

Iš kairės: Tzvi Avni, Yuval Shaked, Benjamin Jusupov, Anatolijus Šenderovas, kompozitorius Luco Lombardi žmona, dainininkė, poetė Miriam Meghnagi, Luco Lombardi, Betty Olivero, Reinbert Evers

kur studijavo kompoziciją pas šiuolaikinės muzikos klasiką Luciano Berio. Jos muzika – daugiasluoksnė, polifoniščia, čia ypatių vieta užima sefardų (žydų išeivijos iš Azijos, Afrikos, Ispanijos) muzikos tradicijos, transformuotos per moderniosios muzikos prizmę. Jos muzika plačiai atliekama pasaulyje, ji yra daugelio prestižinių premijų (tarp jų – „Koussevitsky Award“, JAV) laureatė. Kompozitorės kūrinių „Madrigal“ klarnetui, akordeonui, perkusijai ir kameriniams orkestrui skambėjo labai išpūdingai.

Luca Lombardi, kilęs iš Italijos, studijavo Italijoje ir Vokietijoje pas tokius šiuolaikinės muzikos ižymybes kaip Karlheinzas Stockhausen, Mauricio Kagelis, Berndas Aloisas Zimmermannas, Paulis Dessau. Jis yra dvių pastatytų operų, daugelio simfoninių, kamerinių ir vokalinų kūrinių autorius. Šiam festivalyje skambėjo jų kamerine muzika gitarai, fleitai, balsui, smuikui, altui, violončelei, klarnetui solo ir įvairiems ansamblims.

Benjaminas Jusupovas kilęs iš Tadžikistano, mokėsi Maskvos konservatorijoje. Jis yra plataus diapazono muzikas – kompozitorius, dirigantas, pianistas, mokslininkas.

Mes su juo susipažinome prieš ketą metų bendrame koncerte Hradec Kralovéje (Čekija). Jo muzika – ryškiai rytietyško atspalvio. Sefardiški, tadžikų tradicinės muzikos elementai ir XX a. moderniosios muzikos leksika sudaro jo muzikos simbiozę. Jo Sonatoje dviem fortepijonams, kurių jis atliko kartu su pianiste Rušana Muborakšojeva, grojimas fortepijono stygomis buvo tokis pat natūralus, kaip ir grojimas klavišais, ir išplėtė garsų paletę, o muzikos dvasia buvo artimai rytietyškai.

Buvo labai įdomu klausytis kompozitoriaus Yuvalo Shakedo – irgi Mauricio Kagelio mokinio – kūrinių gitarai solo, kurioje visos stygos buvo suderintos vienodai... Tai leido išgauti įvairius neįprastus skambesius, sudarę plačias galimybes greitai paskartoti tą patį toną. O svarbiausia – šis techninis „trikas“ tarnavo muzikos įtaigumui.

Kompozitorė Tsippi Flescher daug dėmesio savo kūryboje ir veikloje skiria Artimuji Rytų kultūrų bendrumo ieškojimams. Ji traktuoja Izraelį kaip žydi ir arabų kultūros centrą. Jos muzikoje skamba arabių ir sefardų muzikos elementai, vokaliniai kūrinių dažnai atliekami arabų ir hebrajų kalbomis.

Kaip vertinate savo pakvietimą į šį festivalį, skirtą Izraelio muzikai?

Pirmausia, tai didelė garbė būti pakviestam kartu su žymiais Izraelio kompozitoriais. Manyčiau, mano pastarojo laikotarpio kūryba, muzika, skambanti įvairiuose pasaulio kraštose, galbūt tapo kiek žinomessi, ir festivalio organizatoriai nusprendė pakvies vieną kompozitorių tarytum „iš šalies“, kurio kūryba tuo pat metu ir artima, ir skiriasi nuo Izraelio kompozitorų. Bendrame festivalio kontekste tai buvo įdomu ir klausytojams, ir kompozitoriams, kartu naudinga man pačiam. Kai kam mano muzika pasirodė net „žydiškesnė“ nei Izraelio kompozitoriu. Apie tai daug diskutavome.

Lietuvoje kadaise klestėjo jidiš kultūra. Kaip tai veikia Jūsų kūrybą?

Be abejonių, Europos žydų muzikos tradicijos – ir būtinės, ir religinės – tvirtai įjėjo į mano mastynę. Man artima ir Rytų (sefardų) muzikos ritminė bei melodinė struktūra. Visa tai susipina su moderniosios muzikos leksika. Kai kada dominuoja viena, kai kada – kita. Izraelio kompozitoriai ne taip ryškiai akcentuoja savo šaknis. Aš kartais darau priešingai.

Tradicinis klausimas – Jūsų artimiausi planai?

Jau ši šeštadienį, birželio 9 d., vėl Vokietijoje, *Humbascher Musikfest* festivalyje, violončelininkas Davidas Geringas su Mandelringo styginių kvartetu atliko mano kūrinių „David's Song“. O birželio 19 d. Geringas atliko tą patį kūrinių Didžiųjų ežerų (Great Lakes) festivalyje (JAV) kartu su „Ariel Quartet“. Rugsėjo mėnesį premjeros laukia naujas Koncertas violončelei, kurį su Lietuvos nacionaliniu simfoniniu orkestru atliks jubilieju svenčiantis Rimantas Armonas. Turiu ir kitų sumanytų.

KALBĖJOSI KAMILĖ RUPEIKAITĖ

žę gauti bet kokia kaina – nesvarbu, ar reikės naudoti psychologinį smurtą, ar net ikydkyti nusikaltimą. Šiamai siužete skleidžiasi penki skirtinių charakteriai, aiškėja jų pozicijos ir asmenybių formavimosi aplinkybės, o įtampa nenuslūgsta nuo pirmo iki paskutinio saknio.

I pjesėje keliamas problemas jau pradėta žvelgti ne kaip į visuomenės ydas, o kaip į natūralius, neišvengiamus reiškinius. Tai – jauniosios kartos (ir ne tik) pragmatizmas, vadovavimasis nuostata „tikslas patiesina priemones“, žmogiškumo ir moralė nepaisymas, išsičinkimas, kad vis tiek liksi nenubaustas. Problematiką galima ir susiaurinti: mokytojai – nebe autoritetai, mokiniai gerai žino savo teises, o tévai juos gina neatsižvelgdami į tikrus situacijas kaltininkus ir nuolat kaltina mokyklą, kam jis ir joje besimokantys nuvedė jų vaiką šunkeliais. Gal tokios kalbos ir pabodusios, tačiau teatro akademijos antro kurso stu-

o parodo, kas čia iš tikriųjų bausu, turi galimybę sukelti reakciją. Prisiminus spektaklių žiūrėjusių mokinį auditoriją akivaizdu, kad jie norom nenorom susimąsto – pradžioje dar girdisi juokas, šnabždesiai, tačiau netrukus žiūrovai nuščiūva ir susikaupia. Juoką neabejotinai keilia atpažstamumas ir pats konfliktas, mokiniai santykis su mokytoja. Susimąstymą, reikia tikėtis, taip pat lemia atpažinimo efektas ir galimybė viską pamatyti iš šalies. Tačiau nemanau, kad spektaklis skirtas vien tik mokyklinei auditorijai. Pirmeji jų turėtų pamatyti tévai, kaltinantių mokyklą vaikų „gadinimui“. Galbūt spektaklis padėtų suprasti, kad kur kas dažniausia „sugedimą“ vaikai atsineša iš namų.

Daugiausiai režisierė, matyt, dirbo su aktoriais, nes jie yra „Bragiosios mokytojos“ variklis. Šiuo spektakliu Ieva Stundžytė į sceną atvedė keturis Lietuvos muzikos ir teatro akademijos antro kurso stu-

dentus. Turint omeny, kad išskūkis tikrai didelis – aktorių nuolat dalyvauja veiksme, keliskart keiciasi personažų pozicijos bei siekiama bės, konfliktai vyksta tarp visų veikėjų, – jaunieji aktoriai susitvarkė stebétinai gerai. Nuosekliausias personažas – Dano Kamarauskas Vitija: geraširdis pastumdėlis, kuris nesuprasdamas, tačiau nesipriešindamas neria ten, kur liepia „galingesnei“. Galingasis čia – Volodia (Gabrielius Zapalskis), aršiausiai oponuojantis mokytojos (Vesta Šumilovaitė) moralėi ir idealizmu. Visa spektaklių lėtavimoje tarp veidmainingo diplomatijos, psychologinio spaudimo ir atviro agresijos. Jurgio Marčėno Pasho personažas blankešnis, tačiau tokis turbūt ir jo atitikmuo gynimine – fiziskai stiprus, bet dviškai bejėgis vaikinas. Jo mylimoji Lalia (Gelmanė Glemžaitė) liko neaiški: kickvienoje scenoje matyti tam tikras jos priesiškumas žmonėmis ir pasaulyliui, tačiau kartais jos pozicijos atrodo

prieštaraujančios viena kitai. Greta studentų atsidūrusi „Atviro rato“ aktorių Vesta Šumilovaitė sukoncertavo su pralaimėjimams iš anksto pasmerktą mokytoją. Jos idealizmas, tikėjimas gražiai ateitimi – pasyvus ir nieko nereiškiantis. Keistai skamba Jelenos Sergejevnos frazė: „Viliuosi, kad jums visiems galų gale gerai susiklostys... Islaikyti egzaminus, ištosite į universitetus, gal ne visi iš karto, ne taišiai metais, nesvarbu... Svarbu, kad bet kokiomis aplinkybėmis būtumėte dori žmonės.“ O už jos sėdintys keturi jaunuoliai ką tik jos akys beveik pasiekė dugną. Nepaprastai paradoksalus ir netgi apgalėtinai „brangiosios“ mokytojos žodžiai. Taip ir kyla mintis, kad nusistovėjusiems dalykams pakeisti reikia ne užsimerkusių idealistų, o žmonių, kurie pažiūrėtų ydoms į akis ir pradėtų iš pagrindų valyti visą dugne susikaupusį purvą.

AUŠRA KAMINSKAITĖ

Padažnėjės šokio pulsas

Nuo moksleivių baletų iki Vilniaus festivalio

Helmutas Šabasevičius

2012-ųjų vasara prasidėjo atvėsusiais orais ir padažnėjusių choreografinės energijos pulsu, kuris sostinėje buvo jaučiamas pačiose įvairiausiose vietose – nuo M.K. Čiurlionio menų mokyklos Baletu skyriaus baigiamojo koncerto iki choreografinių projektų teatro studijos „Vilniaus baletas“ pasirodymo Rušų dramos teatre, nuo Vilniaus festivalyje viešinčios JAV šiuolaikinio šokio trupės „Ailey II“ koncerto iki istorinio Lietuvos nacionalinio opeiros ir baletu teatro baletu artistų pastangomis surengto naujų choreografių kūrinių vakaro „Kūrybinis impulsas“.

Mažieji impulsai

Gegužės 30 d. į baigiamajį koncertą Šokio teatre pakvietė Čiurlionio menų mokyklos Baletu skyrius, šiaisiai metais savarankiškam gyvenimui parengęs mokytojų Gražinos Sakalauskaitės ir Danieliaus Kiršio auklėtinius Grytę Dirmaitę, Karoliną Kropą, Ingridą Švedunovą ir Ernestą Barčaitį. Diplomantai prisistatė Jurijaus Melnikovo sukurtais „Duetais“ (kartu su baletu artistais Vladimiru Latišonuku ir Voiciechū Žuromsku), taip pat klasikinio ir charakterinio šokio epizodais. I. Švedunova šoko Esmeraldo variaciją ir Čigonės šokį iš „Don Kichoto“, K. Kropa – Florinos variaciją iš „Miegančiosios gražuolės“ ir Polovicės šokių fragmentą iš Aleksandro Borodino operos „Kunigaikštis Igoris“. G. Dirmaitė, jau pelniusi kelių jaunujių baletu artistų konkursu laurus (priėš koncertą ji buvo apdovanota Jadvigos Jovaišaitės premija), rimtais pasirengusi baletu artistės karjerai – tai liudija sudėtingas ir įvairius koncerte pristatytas repertuaras. Kartu su E. Barčaičiu ji atliko *Pas de deux* iš Piotro Čaikovskio „Gulbių ezero“, šiuolaikinio šokio kompoziciją „Rytų tuo pačiu laiku“ (choreografė Lina Puodžiukaitė), o koncerto pabaigoje – *Pas de deux* iš Ludwigo Minkaus „Don Kichoto“, kur nustebino tvirtai, sklandžiai, energingiai pašokta variacija ir sudėtingomis dvigubų sukinų kombinacijomis.

Dviejų dalių koncerte absolventams talkino žemesniųjų klasinių moksleivai. Išiminių aštuntokai Samanta Lachinaitė, Julija Stankevičiūtė, Šarūnas Jonušis, ankstesniuose koncertuose dėmesį atrikepę dyliktokė Neringa Česaitytė, vienuoliktokas Jeronimas Krivickas, dešimtokas Jonas Laucius, devintokas Laurynas Vėjelis Džiun. Jau kurį laiką Baletu skyriuje veikianti šiuolaikinio šokio klasė koncertą papildė choreografių Jekaterinos Deineko, Loretos Juodkaitės kūriniuose.

I programą buvo įtraukti keli epizodai, sukurti ir atliki pačių moksleivių – dešimtokių Dianos Šenauškaitės ir Monikos Voišnytės („As ir mano as“), penktokų Edvino Jakonio („Flamenko“) ir Ugnės Kislaus-

kaitės („Lelės sapnas“) – tai didžiojo Lietuvos baletu scenoje subrendusio „Kūrybinio impulsas“ atgarsiai motyklinėje erdvėje.

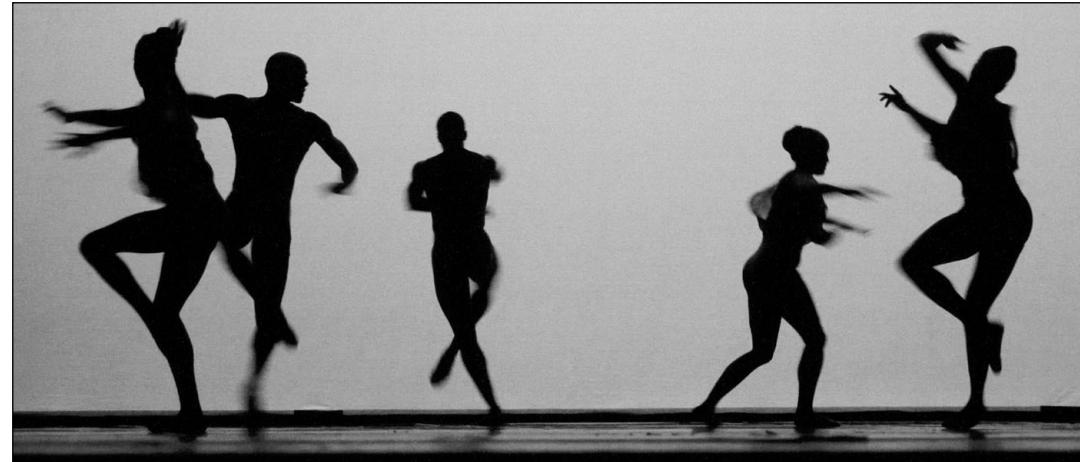
„Kūrybinis impulsas“

Inicijuotas naujojo baletu trupės meno vadovo Krzysztofo Pastoro, „Kūrybinis impulsas“ sutelkė Lietuvos baletu bendruomenę, į šiuolaikinio meno erdvę nutiesė tiltą, kuris per pastaruosius keliolika metų buvo apraizgytas Miegančiosios gražuolės karalystę saugančiomis erškėtrosėmis.

„Impulsas“ ne tik sutelkė dabartinės baletu trupės pajėgas, bet – tegul trumpam – į sceną grąžino tai, kas kasmėt neįsvengiamai praranda šiuolaikis į priekį judančiam baletu mene. Priėš pusantį metų su didžiaja baletu scena atsiweikinusi Egli Špokaitė į sceną sugrįžo paklausti: „Kame stiprbė?“ Klaušimo, atsakymo laukimo būseną – kiekvieno menininko kasdienybę, ją šokio kalba artikuliuoja Vilija Putriūtė, prieš gerą dešimtmetį kartu su vyru Mindaugu Baužiu išvykusi į JAV ir ten tėstanti šokėjos bei pradėdanti choreografių karjerą. E. Špokaitė organiškai pertekė nepretenzingą, išorinių efektų vengianti epizodo tekstą. Smulkiai – tai nuosekliai plaukiančiai, tai staigsniai – judesių akcentais šokėja klausimą pavertė išgyventa ir išjausta būseną, apsaugojo ji nuo retorikos.

Daugumai „Kūrybinio impulsas“ epizodų būdinga minorinė netikrumo, neaiškumo nuotaika – tai būtu nebloga psichologinio tyrimo medžiaga dabartiniu baletu artisto emocienė savijautai nustatyti. Rūta Juodzevičiūtė šokėjams Gediminui Bubeliui, Gretai Gylytei ir Vaidai Šniurevičiutei sukurė „Liūdną šventę“ pagal Saint-Preux muziką. Čia gilinamas i jausmų kryžkelėse atsidūrusių herojų išgyvenimus – tikriausiai tokis būtų šio epizodo libretas. Papasakoti istoriją baletu menininkams vis dar svarbu – todėl net ir atsisakius pantomimos linkstama laikytis linijinio naratyvo, sudėlioto iš erdviniu požiūriu gana išradinai sukomponuotų susitikimų ir išskyrimų, perteklitų neoklasikinio šokio kalba, papildant ją sudėtingu duetuinių kombinacijų akcentais.

Vilniuje savo karjerą tėsti pasiryžęs japonų šokėjas Juhis Jonekura žiūrovų simpatijų pelnė šmaikščiai sunderinės Piotro Čaikovskio ir Joe Hisaishi muziką ir sukūrė kompoziciją „Draugas“, ją atliko Laimis Roslekas ir Voicechas Žuromskas. Žinomas melodinis „Spragtau“ motyvas išgavo naują garsinę ir plastinę formą – postmodernios kultūros paveldo interpretacijos višada sukelia papildomų prasmėnų asociacijų, juo labiau kai pateikiamos apgalvotai ir išradinai; tačiau viso epizodo struktūrai pristigo aiškumo, trūkčiojanti (galbūt sąmoningai) emocienė linija neleido sukurti itaigėsnių prasmėnį krūvio.

JAV šiuolaikinio šokio trupė „Ailey II“

D. MATVEJEVO NUOTR.

Nuosekliai jausmų sklaida pasižy-mėjo Igorio Zaripovo „Elegija“ – šią kompoziciją pagal Sergejaus Rachmaninovo muziką, gyvai fortepijonu atliekamą Simo Minkevičiaus, atliko pats choreografas ir jau kuris laikas Vilniuje šokanti japonų artistė Haruka Ohno. Vaizdo efektais (apšvietimais, atšiaurių kosmosu erdvė iliustruojant projekcija) neužgožė išlavintų, sklandžiai ju dančių kūnų dialogo, išnaudojančio tradicines duetinio šokio galimybes.

Nuo klasikinio šokio leksikos višiskai nusigręžę Beata Molytė, kuria baletu gerbėjai pažista kaip liudinė Barboros Radvilaitės likimo įkūnytoja, „Emocijoje“ pagal Mayte Martino muziką pulso savo išpaniškojo flamenco atspindžiai: autorė kartu su Goda Bernotaite, Rūta Juodzevičiūtė ir Margarita Makejeva jausminę įtampą kūrė aktyviais plojimais ir trepsėjimais ritmai, įdomiai judesių deriniai, nors choreografiniam epizodui pritrūko vinentisumo.

Koncerto programe vyraujančias kameriškas choreografines formas mėgino atsverti Editos Stundytės „Degimas“ pagal Johno Powello muziką. Sukurti epizodą keliolikai šokėjų, suvaldyti jų energiją išsau-gant paveikią erdvinę epizodo konstrukciją – nelengvas uždavinys; sieki mintis reikštė ne tik choreografiniui, bet ir scenografiniui vaizdu paryškinio įdomūs, funkcionalūs kostiumai tiesiogiai pertekiantys pavadinimo prasmę. Vis dėlto norėjosi, kad „Degimas“ būtų mažiau gaivališkas, kad improvizacinis pradas būtų griežčiau valdomas labiau apgalvotas šokio brėžiniais – galbūt tada individu ir grupės sujungimo bei išskyrimo įtampa būtų akivaizdesnė, prasmingesnė.

Gražū, sklandžiai pastatyta „Duet“ pagal Pietro Mascagni muziką sukurė Živilė Baikštytė. Jos mintį nuosekliai pertekė Inga Cibulskytė ir Voicechas Žuromskas, pratęsė nostalgikomis intonacijomis parūpstant epizodo nuotaiką.

Martyno Rimeikio „Belaukiant Godo“ išiminių ne tik dėl LNOBT scenoje nedaižai matomas šiuolaikinio šokio leksikos, bet ir todėl, kad savo kūriniui jis pasirinko plastišką, aktyvios veiksmių ir emocinės pribigties Giedrius Puskunigio muziką, kurią jau seniai norėjosi matyti

šokamą. Sudomino šio epizodo konceptualumas – kaip iki, jis buvo pradėtas vaizdo projekcija, tik joje mirėjo ne šokėjų kūnai, o aptytuštė karuselė, kurios begalinis judėjimo ciklas sukurė asociatyvią prasmėn uvertūrą minimalistiniams, tiksliai apskaičiuotams, emociniu požiūriu neutraliam choreografiniam sprendimui, kurį pasigérėtinai taikliai pertekė Andrius Žužalkinas ir Marius Miliauskas.

Iš lietuviško choreografijos vakuumo besiveržiantį kūrybos impulsą papildė koncerto svečių – Natalijos Sologub ir Pavlo Moskvito (Dresdenas) atlikta choreografinė novelė „Mūza“ pagal grupės „Brainstorm“ muziką. Kick iliustratyvus kūrinių papasakojo ne kartą choreografinėje kūryboje naudotą Pigmaliono ir Galatėjos – menininko ir jo kūrinio – susitikimo istoriją, kurios plastiniai pavidalai nublanko jausmingoje, romantiškoje epizodo atmosferoje.

Žilvinas Beniuševičius, pagal Kamilo Staszowskio muziką sukurės ir atlikęs epizodą „Tamsa šviesoje“, taip pat atstovauja būsenų choreografijai – mėgina plastiškai artikulioti jausmus, kylančius išklausant jų muziką. Tačiau kad ir koks nuoširdus būtų toks kūrybinis procesas, vientisam, prasmingam, išbaigtam kūriniui to nepakanka.

Nuoširdžios artistinės energijos netrūko „Jausmams“, kurios šokiu pagal grupės „Andain“ muziką išliejo Olga Konošenko, Martynas Rimeikis ir Kipras Chlebinskas. Vis dėlto dviguba šio kūrinio autorystė (choreografa – Olga Konošenko ir Andrius Žužalkinas) neleido išryškėti vieningam bražui, sutrukė atskiru kūnu išreiškiamam judesiui viršti erdvėje ir laikę egzistuojančiu vientisu choreografijos kūriniu.

Malonai nutiekė aukštą meninę

Apgalvotas choreografinių kūrių išdėstymas lėmė savitą vakaro dramaturgiją, tačiau visi epizodai buvo aiškiai vienas nuo kito atskirti, pabrėžtas kiekvieno jų unikalumas ir autentiškumas. Solidumo, savitos estetikos „Impulsui“ suteikė monochrominį įvaizdis, pabrėžiamas ir Linarto Urnicius vaizdo projekcijomis, o ypač – išradingu apšvietimu: šviesų dailininką Levą Kleiną būtų galima pelnyti vadinti daugelio epizodų teatrinių nuotai-kos bendraautoriumi.

Koncerte dalyvavę muzikai Raimundas Butvila (smuikas), Arūnas Statkus (altais), Justas Kulikauskas (violončelė), Giedrius Gelgotas (fleita) ir Simas Minkevičius (fortepijonas) iš pat pradžių sukurė jausminių požiūriu intensyvų viso vakaro toną.

Šiuo rūmuto, mėgėjiskumo išvengiu si renginiu 90-ies metų jubilieju netrukus minėsiantis Lietuvos baletas pasirodė gebas ieškoti ir surasti naujų raiškos būdų bei formų, priartėti prie dinamiškos šiuolaikinės vizualinės kultūros. Reikia tikėtis, kad „Kūrybinis impulsas“ – tik pirmasis žingsnis pirmyn, į iššūkiai ir staigmenomis masinančią originaliosios choreografinės kūrybos erdvę.

Šokiai iš Amerikos

Tradicinį Vilniaus festivalį birželio 1 d. pradėjo JAV šiuolaikinio šokio trupė „Ailey II“. Pristatytus tris skirtingus kūrinius vienija tai, kad šokiu nesistengianta pasakoti konkrečios siužetinės istorijos, daugiausia dėmesio skiriama abstrakčių nuotaikų, būsenų kaitai, kuri pertekiaiama pasitelkus aktyviai išgyvenamą judesi. Šiuolaikinė Lietuvos choreografijai dažniausiai būdingos kamerinės formos, savistaba, sulėtintas dėmesys vidiniams išgyvenimams, o amerikiečių šokėjai – puikios fizinės formos, muzikalūs, lankstūs – papirkо visaverčiu, pozityvi energiją spindiliuojančiu, dinamišku šokiu. Su įkvėpimu atliktos sudėtingos choreografinės kompozicijos pasižymėjo erdvinių sprendimų įvairove, puikiu tempo, ritmo pojūčiu. Buvo ypač įdomu pamatyti trupės įkūrėjo Alvino Ailey kūrinį „Revelations“, kuriam jau daugiau nei penkiasdešimt metų – visada daro išpūdį atsakingas ir kūrybingas požiūris į savo paveldą, kokio mes choreografijoje vis dar stokojame.

Sava geometrija

Francescos Woodman retrospekyva Niujorko Guggenheimo muziejuje

Lina Žigelytė

Amerikiečių fotografės Francescos Woodman (1958–1981) mirties trisdešimtmeciu skirtingos retrospekyvos, kuri pernai surengta San Fransisco modernaus meno muziejuje, o šiuo metu yra eksponuojama Niujorko Guggenheimo muziejuje, kuratorė Corey Keller parodos kataloge cituoja Virginios Woolf patarimą, kuri ši rašytoja 1931 m. skyrė vienam jaunam poetui: „Kadangi tu jaunas, gausiai rašyk nesąmones. Būk kvailas, sentimentalus... nevaldyk impulsų, padaryk kiekvieną stilium, gramatikos, skonio ir sintaksės klaidą, išsiliek, klupk, išreikšk pyktį, meilę, satyrą visais žodžiais, kuriuos gali sugaudyti, suvaldyti ar sukurti – visais įmanomais metrais, prozomis, poezijos ar kle-

fijos iš pietvakarinės Manhatano prieplaukos, tapusios intymiai gėjų subkultūros dokumentacija, bet imtos demonstruoti tik pastaruoju metu (nes daugelis netikėjo, jog 1970–1980 m. afroamerikietis galėjo nuotraukoti šiuos vaizdus), ar net lietuvių menininkės Domicelės Tarabildienės tarpukario fotografių, Woodman darbai mums yra turiningas artimų bei menotyrininkų, bet ne autoriaus redaguotas archyvas. Kadangi Woodman nusižudė, žūrint i jos nuotraukas mus, kaip ir Walterio Benjamino istorijos angelą, neišvengiamai persekiōja katastrofiskos praeities šmékla ir ateities geismas. Retrospekyviai skaitome krištolinį rutulį: ką dar būtų sukūrusi Woodman? Ar jos darbai pranašauja norą pasitraukti iš gyvenimo?

Kone kiekvienoje Woodman nuotraukoje matome kūną – beveik visada moters, dažniausiai pačios fotografės ir neretai nuogą. Tačiau šis jaunas, lieknas, baltas kūnas vis rodomas aptriūsuoje erdvėje, kuri sukuria neįaukų kontrastą su tobulai išlenkta talija ar prisirupsiomis krūtimis. Fotografijose pasikartojančios aptriūš interjerai yra iš namo, kuriame Woodman apsigyveno pradedus mokslus ir kurį naudojo kaip studiją, skubėdama ištinti takoskyrą tarp gyvenimo ir kūrybos, nepalikdama erdvės, kur jos kūnas galėtų būti nestebimas ir objektifikuojamas, kur privatumas būtų atskirtas nuo viešumo. Tačiau ši fotografė neleidžia skopofiliškai mėgautis moters nuogyme – manipuliuodama kameras dažnai rodo judesyje išsiliejantį arba nesufokusuotą kūną. Net jei nuoga moteris pagaliau atsiesta tiesiai priešais kamerą skrupulingai apskaičiavusi išlaikymą ir židinio nuotoli, Woodman lieka ištikima savo kliūčių estetikai ir nutaria nerodyti moters veido. Toki sprendimą matome 1976 m. nuotraukoje, kur priešais kameros objektyvą stovi trys nuogos moterys, prisidengusios veidus stambaus plano portretais, kuriuose atvaizduotas Woodman veidas. Šis kadras primena po poros metų amerikiečių menininko Davido Wojnarowicziaus surinktą seriją portretų, kur šis nuo AIDS miręs homoseksualus menininkas fotografavo save kliaudiųjant Niujorko gatvėmis, prisidengus veidą poetu Arthuro Rimbaud kauke. Kitaip nei Wojnarowiczius, Woodman kauke pasirenka ne ikona tarpus garsaus poetu atvaizdą, bet savo veidą, kuriuo užsidengia pati ir pridengia dar dviejų drauge pozuojančių moterų veidus. Vaizdas tampa oda, o kūnas – vaizdu, ir nei kūnas, nei jo atvaizdas néra labiau autentiškas.

Nors Woodman fotografijoje gausu simbolika prisodintų objektų – nuogo moters kūno, veidrodžių, langų, durų, gėlių, iškamšų, – moters kūnas nėra tiesiog simbolis, kurį galima išsemti ir padaryti išvadą, jog moteriškumas yra sukonstruota kategorija (nors jos darbai ištikimi šiai pozicijai). Neabejotinai feministinė Woodman pozicija yra kiek sudėtingesnė ir panaši į jos amžinkės, kubiečių kilmės menininkės Anos Mendietos fotografijas / performansus. Mendietos darbuose moters kūnas paliekamas kaip išpaudas smėlyje, akmenyje ar temstančiame danguje ižiebiamas kaip deglas, siekiant išvertinti ši kū-

Francesca Woodman. Apie buvimą angelu. 1977 m.

ną ten, kur jo nebūta. Woodman irgi visi išspraudžia moters kūną savo fotografijose. Tačiau jai svarbu ne tik įamžinti ši kūną, bet ir pademonstruoti jos kompozicijose atsirančios moters efemeriskumą ir atsparumą mėginimams ji perprasti, išsiaiškinti, sugauti. Woodman fotografijos gražina mus prie pagrindinio fotografijos geidulio – paliki tikrovės išpaudą – ir primena mums, kad šis išpaudas bet kokiu atveju néra tapatus tam, ką fotografineje plokštumoje išpiešia šviesa.

Žvelgdami į Woodman darbus matome, kad ją traukė noras žaisti su fotografijos ribomis ir nagrinėti platesnius reprezentacijos galimybų ir ribotumo klausimus. Tokia strategija akivaizdi ankstyvuose darbuose su ilgesniu išlaikymu (Woodman ekspoziciją pamatuodavo „iš akies“), studijų metais filmuotuose videodarbuose, fotografijose dokumentuotu tapymu ant kūno ir kūnu, kai ji ištepusi kūną dažais gulasi ant grindų ir savimi lyg antspaudu žymi erdvę. Po studijų persikrausčiusi į Niujorką, Woodman toliai eksperimentavo kurdamas vaizdus, kuriuose susiduria įvairios medijos. Retrospekyvoje eksponuojama keletas daugiau nei dviejų metų aukščio paveikslus primenančius didelio formato darbų, atspaustų pasitelkiant architektūros brėžinių spaudimui naudojamą spaudos technologiją (kone visi iki persikraustymo į Niujorką surinkti darbai tėra keliolikos centimetru dydžio ir dėl to prašosi intymaus žvilgsnio).

Bene įtaigiausias darbas, kuriamo regime Woodman aistrų idėti save į perkonstruotą aplinką eksperimentuojant įvairiomis medijomis, yra paskutiniaių gyvenimo metais surinkta keliolikos puslapiai menininkės knyga „Kelios netvarkingos vidinės geometrijos“ („Some Disordered Interior Geometries“). Ši knyga yra iš Italijos (Woodman nuolat ten lankėsi su šeima, mokėsi metus studijuodama fotografiją ir susipažino su surrealistų tekstais) parseivežtas senas geometrijos vadovėlis, į kurį Woodman įklijavo savo autoportretus ir įrašė komentarus apie fotografijas. Turbūt įdomiausias knygos puslapis yra atvartas su dviem įklijuotomis nuotraukomis.

Vienoje iš jų, dešiniamoje kadro kampe, matome tik palaidinuke aprengetas moters kūną, bet į kadrą (kaip būdinga daugeliui ankstesnių autoportretų) netelpa moters veidas. Kaire ranka moteris dengia nuogą šakumą. Fone – ant grindų padėtas lagaminas, iš jo išvirkę drabužiai, šalia guli didelis veidrodis. Greta esančios nuotraukos viršutinėje dalyje matome ant to paties kone pušės žmogaus dydžio veidrodžio stovinčios moters kojas, kurios atsišpindi veidrodje, bet mums nelemta pamatyti jos gaktos atspindžio, nes jis užstoja ant veidrodžio išmėtyti daiktai. Kažkur fone klaidžioja katinas, o pirmame kadro plane guli audinys su Jame pavaizduotais skeletais.

Tekstas po šiomis nuotraukomis ne kartą taisytas baltu korektoriumi: „Šie daiktai atkako iš mano močiutes, jie verčia mane susimąstyti, kur yra mano vieta keistoje laiko geometrijoje. Šis veidrodis yra stačiakampis. Nors kai kurie sako, kad veidrodis tėra konkreti formą įgavęs vanduo.“ Klijuodama savo autoportretus ant formulų Woodman perrašo dominuojančius geometrijos dėsnius. Išisprausdama tarp jų savo fotografijomis, ji kuria savo erdvę ir savą geometriją.

Francesca Woodman. Kariatidė. 1980 m.

Francesca Woodman. Namas Nr. 4. 1976 m.

jonių formomis. Taip tu išmoksi rašyti.“ Tarsi įsiklausant iš patarimą Woodman darbuose akivaizdus menininkės pasirinkimas konstruoti fotografijas, kuriose nevengiamai nesėkmė. Daugelyje iš parodoje eksponuojamų daugiau nei šimto darbų pernelyg ilgas išlaikymas ar kliaudingai pamatuotas židinio nuotolis fotografuojamus kūnus paverčia šméklos primenančiomis formomis, o kompozicija neretai nukerpa fotografuojamų kūnų veidus bei galūnes. Woodman fotografija toli gražu nėra kulinariškai apskaičiuota. Iš dalies tai nė kiek nestebina, nes kone visi retrospekyvoje eksponuojami darbai buvo atlikti jai mokantis fotografijos Rod Ailando dizaino mokykloje 1975–1978 metais. Mes jau nebebusūnosime, kuriuos studijų laikų darbus fotografė norėjo rodyti viešai, nes būdama dviečimtis trejus jis nusižudė iššokdama per langą. Jos tévams (taip pat menininkams) priklausiančiam archeve liko maždaug pusę tūkstančio nuotraukų – ne tik Woodman atspaustų neįrėmintų kadrų, bet ir negatyvų, kontaktinių atspaudų.

Kaip ir Alvino Baltropo fotogra-

Post(e)migracinių teatras

Tarptautinis teatro festivalis „Kontakt“

Rasa Vasinauskaitė

Iprastai gegužės pabaigoje Torūnėje (Lenkija) vykstantis tarptautinis teatro festivalis „Kontakt“ savo istoriją pradėjo kurti iš naujo. Dvi-dešimt metų organizuotas pamėciui ir pernai padaręs pertrauką, dabar savo žiūrovus festivalis kvies kas dvejų metai. Tiesa, tarp 20-ojo ir 21-ojo „Kontakto“ pernai spėjo išsipersti jauniems lenkų menininkams skirtas debiutų festivalis „Pirmasis kontaktas“, kurį taip pat numatyta rengti kas dvejų metai.

Svarbiausia pokyčių priežastimi įvardijamas katastrofiskai sumenkės Lenkijos kultūros finansavimas. Prieš drastišką teatro išlaidų karpymą itin sutartinių ir aktyviai dar kovą pasisakė „Varšuvos susitikimuo“ dalyvavę teatralai, po spektaklių skaitelę žiūrovams viešą laišką protestą, platine šūkį „Spektaklis – ne produktas, žiūrovas – ne klientas“ ir kvietę palaikyti šią akciją siūlant SMS nurodytais numeriais. Gegužės 24-ąją paskelbė diena be meno, streikavo didžiuojant Lenkijos miestų muziejai ir galerijos. Žinoma, šiemet kultūra Lenkijoje tapo bejėgė ir prieš sportą – Europos futbolo čempionatą, tačiau kažin ar sporto sirgaliai ir meno keliai susikirs ir ar bent mažutė dalis pelno iš milžiniškų investicijų pareikalavusio renginio nubydės į kultūros aruodą.

„Kontaktas“ – ir regioninės, ir valstybinės reikšmės festivalis, tačiau jam biudžeto stygijus tapo kone pražūtingas. Nors i festivali buvo pakieštai 12 spektaklių iš 10 šalių, nei programa, nei vietas ar užsiensio kritikų (juolab užsiensio festivalių organizatorų) dėmesiu šiumeitis „Kontaktas“ anaipolt neprilygo čia surūpeliavusioms ankstesnėms teatrinių meno mugėms. Buvo apsiribota „mažo biudžeto“ žinomų ir nežinomų kūrėjų spektakliais, kurie „ištampė“ festivalio laiką, tačiau nei aštrensių diskusijų, nei netikėtų patyrimų nesukėlė. Gal todėl ir festivalio laureatus, kuriuos šiemet rinko iki trijų sumążėjusių tarptautinė komisija (lietuvių teatrolė Ramunė Marcinkevičiūtė, lenkė Beata Guczalska ir olandas Arthuras Sonnenas), buvo galima nuspėti iš ankssto – stipriaujus, kitaip sakant, politiskai aktualiausius, spektaklius parodė grupės iš Olandijos, Vokietijos ir Lenkijos. Beje, būtent festivalio istorija ir konkursinė programa iki šiol palaiko „Kontakto“ prestižą, kuris ypač svarbus jo organizatoriams ir jau daugiau kaip dešimtmecetį festivaliu vadovaujančiai Torūnės Wilamo Horzycos teatro direktorei Jadwigai Oleradzkaitei (ji pakeitė festivalio įkūrėją Krystyną Meissner, kuri, 1999 m. stojusi prie Vroclavo „Współczesny“ teatro vairo, čia ēmė rengti tarptautinį festivalį „Dialog“, gerokai pralenkuočių torūnietišką). Vis dėlto matyti ir tai, kad iš pradžių sumanytas kaip Rytų ir Vakarų Euro-

pos menininkus jungiantis, estetines idėjas generuojantis ir kelius į kitus tarptautinius festivalius tiesiantis renginys, „Kontaktas“ ivykė savo misiją ir dabar jam pačiam atėjo laikas keistis. Turbūt todėl, jausdamas ir teatro, ir tikrovės iššukių, festivalis šiai metais atsisuko į socialiai aktyvius kūrėjus, kuriems scena nėra vien meninių paieškų erdvė. Spektaklių aptariamuose, kuriuos šiek tiek vedė teatro kritikas Lukaszas Drewniakas, dominavo istorinės ir politinės temos.

Šiuolaikinis teatras jau įžengė į postdramiškumo teritoriją. Inscenizuoti klasikines dramas net jas šiuolaikinant tapo blogu skoniui. Dramas pakeitė skirtingu klasikinės ir šiuolaikinės literatūros kūrinių montažai ar per spektaklį kuriami tekstai. Praejuočių dešimtmecetį svarbius režisierius išstumia nauji statytojai, gebantys orientuotis nestabilioje politinėje ir ekonominėje situacijoje. Šiandienis spektaklis igyja performanso ar manifesto formą, paliečia aštriausias daugiaiaučio sociumo ar istorinės atminties problemas ir veikia ne tiek estetinius, kiek pilietinius jausmus. Matyti vienoje vietoje daug aktualaus teatro nėra malonu, tačiau suprantti, kad būtent tokis jis šiandien yra neįšvengiamas.

„Mūsų teatrą galima vadinti postemigraciu“, – sako vokiečių

„Juodas pienas“

Turkų mokiniai klasę režisierius Erpulatas paverčia kone bokso ringu. Vokiečių kalbos ir literatūros mokytojai vienintele paauglių suvaldymo priemonė tampa atsitiktinai pas vieną rastas pistoletas. Jai nečia yra peršovius mokinio ranką ir užrakinus klasės duris, pagal šūvių komandas imamas skaityti, analizuoti ir vaidinti Schilleris. „Žmogus tam-pa žmogumi tik tada, kai vaidina. Žmogiška pilnatiu žmogus pasiekia tik vaidindamas“, – kartoja mokytoja, versdama tingius ir agresyvius mokinius poromis suvaidinti „Kla-stos ir meilės“ bei „Plėškų“ scenas. Išties tik vaidindami mokiniai pasikeičia, atsiuoda poezijos ir dramatiškų išgyvenimų polėkiui. „Teatro“ akimirkos trumpos, po jų vėl vyksta mokytojos ir mokiniai psychologinės

šiandien reikia suprasti ne kaip [imigrantų] mažumos integraciją į daugumą – visuomenė pasikeitė, ir kažin, ar toji dauguma nėra tikroji mažuma. Antra vertus, neprikalau-somai nuo kilmės ir tautybės, šie antros ar trečios kartos imigrantai jau yra tikrieji savo šalies piliečiai, ir nuo jų pačių priklauso, kaip jie bus priimami ar vertinami. Neatsi-tiktinai spektaklis vaidinamas ne tik teatrų scenose, bet ir mokyklose, ir sulaukia ypatingo tautinių bendruo-menų susidomėjimo bei pritarimo. Torūnės festivalyje „Pasiutės kraujas“ buvo įvertintas II premija, aktorė Sesede Terziyan už mokytojos Sonios vaidmenį pripažinta geriausia festivalio aktrice.

Libaniečių kilmės aktoriaus, režisieriaus, dramaturgo ir romanisto Wajdi Mouwada, vadinamo postmoderniuoju Camus, pavardę jau žino visi Europos teatralai. Kanadoje ir Prancūzijoje reziduojantis kūrėjas 2009 m. buvo Avinjono festivalio meninės programos vadovas, jo pjesės išverstos į daugelį pasaulio kalbų. Vieną tokį – „Degésiai“ (2003) – prieš dvejus metus Roterdamo teatre „Ro“ pastatė šio teatro meno vadovė ir režisierė Alize Zandwijk.

„Degésiai“ – tai bemaž antikinė, edipiška kraujomaišios istorija, kur kalėjimo prižiūrėtojo išprievertauta moteris kaip pomirtinį testamentą savo dydiniams dvidešimtmeciems sūnui ir dukteriai palieka laišką, kurį jie turi įtekti tévu ir broliu. Pastarojo paieškos dukteriai tampa ilga kelione motinos paslapčių – kilmės, aplinkos, karos išgyvenimų ir tokijų pat kankinančių prarasto pirmojo sūnaus paiešką – link. Mouwada tekstai vadinami naujojo opinio teatro pavyzdžiais, juose itin svarbus pasakojamasis sluoksnis, persmelktas lyrinio intymumo ir poetinių įvaizdžių. „Degé-siuose“ tokiai įvaizdžiai tampa Šimtametis karas, vykstantis neįvar-dytoje šalyje, ir dykuma, kuria keiliauja išblaškyti žmonės. Nesunku atspėti, kad Mouwada rašo apie Libaną, tačiau prie savo šalies istorių jis prisiliečia kaip prie mito, tik įvykiams suteikia konkretų pavida-lą. 2010 m. pagal ši tekstą kanadi-čių režisierius Denis Villeneuve'as sukūrė vaidybinių filmų „Moteris, kuri dainuoja“ – taip kalėjime bu-

vo vadinama pagrindinė veikėja Nual Maruan.

Zandwijk pasirinko paprastą ir iš pirmo žvilgsnio net primityvią estetiką – tai spektaklis liudijimas, kur svarbūs ne suvaidinti įvykiai, o jų pristatymas. Aikštės grindis padengusių smėliu ir vieną po kitos keldama baltas drobes, ant kurių pasitelkus šešelių teatrai vaizduojami svarbiausiai Nual gyvenimo momen-tai, režisierė sulieja čia pat keičiančių kostiumus skirtingu personažu pasakojimus apie Nual, jos kelionės ieškant prarasto kūdikio ir jos vai-kų, ieškančių tévo ir brolio, epizodus. Spektaklyje atsiranda vienas su kitu susipinantis du laiko sluoksniai – vedantinių gilyn, užvykių-drobų-paslapčių uždangų, ir besitęsiantis, kurio kaitą nužymi ant smėlio tiesiamis skirtingu spalvu pledai, o emocienė raidą – Vladimiro Vysockio dainos, atliekamos vieno aktorių rusiškai ir pritariant akordeonu. Pabaigoje pasirodės juodaodis té-vas-brolis su automatu rankoje ir raudona klouno nosimi (Nual jam įduotu atpažinimo ženklu) įkūnija bet kokios prievartos ir žiaurumo groteskišką vaizdinį. Ir tik skaityda-mas laišką, jausdamas šalia stovin-čius vaikus, jis po truputį bliūksta, suvokdamas atsivėrusios tiesos siaubą.

Visuose savo tekstuose Mouwada kalba apie susitaikymą ir bandymą surinkti išblaškytą istoriją – „po gabaliuką, po prisiminimą, atsaragia“. Panašiai elgiasi ir Zandwijk, sukūvetusi tarptautinę atlikėjų gru-pę, kur aktoriai ne kuria vaidmenis, o tarsi restauruoją galimas savo šei-mų, protėvių istorijas. Sakyta, čia, kaip ir „Pasiutusis kraujas“ atveju, teatras susinaikina, kad atliktų gerokai svarbesnę funkciją – tapti autentiškos patirties, tikros būties medi-u-mu, per kurį įmanoma susigražinti žmoniškumą. Kažkokios sunkiai nu-sakomos šviesos, žmogiškų ryšių pa-prastumo ir tiesumo persmelktas Zandwijk spektaklis pelnė I Torūnės festivalio premiją.

Žinoma, didžiuju senosios Europos šalių problemas gerokai skiriasi nuo buvusių socialistinių šalių. Pastarosioms aktualesnių sąskaitų suvedimas su istorija ir dabartine socialine, ekonomine šalies situacija. Arba, kaip Alvio Hermanio staty-tame „Juodame pieną“, – bandymas bent teatre restauruoti romantiską, kiek idealizuotą kažkada buvusios Latvijos paveikslą. Festivalyje akredituotų žurnalistų prizą pelnė „Juodas pienas“ – tai jau vizitinė (kažin, kelinta?) hermaniško stiliums kortele tapę pasakojimai (au-tentiškus pasakojimus surinkti per „ekspediciją“, o paskui atrinkti spektakliui taip pat yra svarbus ir Hermanio pamėgtas kūrybos procesas). „Juodo pieno“ sumanymą inspiravo kadaise Hermanio maty-tas gruzinių režisierius Rezo Gab-

„Degésiai“

dramaturgas Jensas Hellje, kurio kartu su režisieriumi Nurkanu Er-pulatu kurtas „Pasiutės kraujas“ analizuojia antros ir trečios kartos turkų imigrantų socializacijos padė-tį. Erpulatas gimė 1971 m. Ankaroje, režisūros mokėsi Berlyne; Hellje, buvęs „Baracke“ ir „Schaubühne“ teatrų dramaturgas, gimė Milane, studijavo Italijoje ir Vokietijoje, bendradarbiavo su Thomasu Ostermeieriu, Árpádu Schillingu, Grze-gorzu Jarzyna, Falku Richteriu. „Pasiutės kraujas“ (Ruro trienalės koprodukcija), statytas Berlyno „Ballhaus Naunynstrasse“ teatre, 2008 m. iškurtame labiausiai imigrantų apgyventame Kroicbergo kvar-tale, jau pelnė pernykščio Miulheimo festivalio žiūrovų prizą, buvo įvertintas „Theater heute“ žurnalo kritikų ir tapo vienu geriausiai Vokietijos bei užsienio scenų spektakliu.

Anot Hellje's, postemigracių

Kol nevėlu

Krėsle prie televizoriaus

Prasidėjo vasara, šiemet ji bus labai sportiška. LTV nuo 8 d. kasdien transliuos Europos futbolo čempionatą, paskui Olimpinės žaidynes. Turint galvoje, kad dar bus daug krepšinio iš Venesuelos, kurį rodys „Lietuvos ryto“ televizija, sporto sriegalių vasara aiški. Alaus ir patriotinių aistrių perteklius jiems garantuotas. Tikiuosi, kad kitos televizijos, kurioms sporto transliacijus neužteko, pagaliau parodys įdomius filmus ne tik naktį. Kitaip kovoti su sporto epidemija, bijau, jos nesugalvos. Ne todėl, kad stigtų proto ar sugebėjimų. Kad televizijos kūrėjai gali būti protinė, samojingi ir savironiški, supratau per kino kritikės Izoldos Keidošiutės jubiliejinį vakarą, surengtą LTV. Jubiliate skirtas jos kolegų filmukas (kurį LRT vadinas Audrius Siaurusevičius pažadėjo parodytį ir per LTV2), ore tvyrrantys šmaikštūs samojai priminė, kad būdami tarp savų ir net savo viršininkų televizininkai gali būti įdomūs ne tik sau. Kažkodėl televizijos laidose to stinga, matyt, todėl, kad viršininkai jiems liepia bendrauti su neegzistuojančiai žiūrovais.

„Liberalus“ mąstymas neįtikėtinai greitai užvaldė Lietuvą. Nesenai sulaukiau skambučio iš vienos kabelinės televizijos. Kai paminėjau kėlinių dominančius kanalus, skambintoja pasakė, kad jie atliko apklausą ir paaiškėjo, kad šie kamerai Lietuvoje nėra populiarūs. Aš ir nesitikiu, kad, tarkime, ARTE dominantų daugumą lietuvių. Paradoksa skitur: visame pasaulyje kabelinės televizijos atsiliepia į, kaip dabar sakoma, „nišinius“ žiūrovų poreikius. Pas mus jos rūpimas sporto sriegaliui ir pigių serialų mėgėjais.

Žiūrių laidas, kurios dar kartais leidžia, kad ir netiesiogiai, pabendrauti su jidomais žmonėmis. I pastarųjų sąrašą ši pirmadienį netikėtai pakliuva naujasis Rusijos premjeras Dmitrijus Medvedevas. Jis sutiko duoti interviu Vladimirui Pozneriui. Vienas garsiausių rusų televizijos vedėjų uždavinėjo buvusiam prezidentui itin nemalonius klausimus. Jis tai darė taip meistriškai, kad dviejų žmonių pokalbių žiūrėti buvo įdomiau nei nuotykių filmą. Pagal-

vojau, kad panašus interviu lietuviškoje televizijoje būtų neįmanomas. Ne tik todėl, kad vargu ar atsirastų panašaus lygio klausinėtojas. Pas mus pokalbių laida neišvengiamai tampa kokių nors bėdų turgumi, dažnai aptarinėjamos seksualinių dalyvių gyvenimo smulkmenos arba iš sovietinės propagandos atėjės, bet perdirbtas į pakaunės „pedofilą“, neišsilavinusiai liaudžiai nuo seno įdomus (nes žada kraują) „liaudies priešo“ arba „kenkėjo“ fenomenas. Propagandistų dresūrai idealiai paklūstantis *homo sovieticus*, pasirodo, dar giliai tūno net kai kurių lietuvių intelektualų ir menininkų viduriuose.

Norvegų režisierius Bentas Hameris šiek tiek primena lietuvius, nes jis nuo seno domina įvairūs keistuliai bei atvirai provincialios istorijos. Gal todėl jo „Virtuvės istorijos“ ir „Faktotumas“ buvo populiarūs ir pas mus. *LTV2 (13 d. 22.10)* parodys jo 2007-aisiais surukturėjus filmą „Naujas pono Horteno gyvenimas“. Filmo herojus Odas Hertenas taip ilgai vėdė traukinį tuo pačiu maršrutu, tiksliai laikydamas tvarkaraščio, kad ir likęs jo gyvenimas tapo tvarkingas ir griežtais reglamentuotas. Bet mašinistui suejo 67-eri ir jis turi išeiti į pensiją. Likimas susiklosčiai, kad iš paskutinės reisės traukinys išvyks be Horteno, o jam pachiam teks atsakyti į iš pirmo žvilgsnio paprastus, bet iš tikruju sudėtingus klausimus. Juolab kad mašinisto laukia daug tiesiog absurdžių situacijų ir susitikimų. Ir net naujas šuo!

Filmo pabaiga neviensprasmiska. Vieni gal įžvelgs pagrindinio herояus mirtį, kiti – nutrintą realybęs ir sapnų ribą, bet režisierius siūlo dar vieną versiją: „Hertenas nusprendžia gyventi. Šokdamas su slidėmis jis ne tik įgyvendina savo motinos svajonę, bet ir priima retą jo gyvenime savarankišką sprendimą. Kartu jis pagaliau nusprendžia paminti gyvenimą į savo rankas.“ Hameris mane paguodė: pasirodo, tai padaryti niekad nevėlu. Trumpai tariant, „Naujame pono Horteno gyvenime“ bus tai, kuo dažnai žavi skandinavų kinas, – absurdžiškas humoras, siurrealizmas, metaforiškas

pasakojimas apie gyvenimo rutiną ir šiek tiek šiaurėtiškos flegmos.

Amerikiečių fotografe Diana Arbus (1923–1971) mėgo fotografuoti žmones, kurie gali pasirodyti išrealistiški ar neatitinkantys tariamų normų: netūaugas, dyvynius, bepročius, milžinus, marginalius, nudistus, cirko artistus. Ji bijojo, kad bus pavadinota „iškrypelių fotografe“. Bet būtent ji tapo pirmaja JAV fotografe, kurios darbai eksponuoti Venecijos bienalėje. Tai įvyko praėjus metams po savižudiškos Arbus mirties. Kontroversiškos, provokuojančios Arbus fotografijos – realistiškas ir netiketas 6-ojo ir 7-ojo dešimtmecio JAV portretas. Arbus darbai įkvėpė ne vieną menininką, pavyzdžiu Stanley Kubricką.

Iš turtingos Niujorko žydų šeimos kilusi Diana Arbus fotografija susidomėjo ištekėjusi už Allano Arbuso – fotografo ir aktoriaus. 1947 m. jie įkūrė fotografijos studiją. Diana Arbus 10 metų kūrė nuotraukas madų ir politiniams žurnalams, bet 6-ojo dešimtmecio viduryje susidomėjo dokumentine fotografija ir „fotoesē“. Pris Arbus legendos prisidėjo Patricijos Boeworth biografinė knyga, kuri ir tapo Steveno Shainbergo filme „Kailis: įsivaizduojamas Dianos Arbus portretas“ (*LNK, 10 d. 23.20*) pagrindu. Filmas perkels į 6-ojo dešimtmecio Niujorką. Filmo herojės netenkina madų pasaulio fotografo asistentės padėties. Ji vis prasčiau jaučiasi pasaulyje, kur svarbiausia ne būti, o atrodyti. Bet vieną vakarą jos dėmesį patraukia keisti daiktai kaimynų buite. Įsišautės į ilgą palą ir slepiantis veidą kaimynas atrodo paslaptingas. Bandymas įminti jo mislę su fotoaparatu rankose bus pirmas Dianos Arbus žingsnis į naują pasaulį... Apslankymas svetimame buite pažadins genialią menininkę.

Shainbergas nuo mažens žavėjosi Arbus darbais. Tačiau filme jis atsisakė sekti Arbus fotografijomis ir suliejo realius bei savo įsivaizduotus jos gyvenimo faktus. Pagrindinius vaidmenis filme sekurė Nicole Kidman ir Robertas Downey jaun.

LNK (9 d. 01.25) primins popu-

„Tobulas pasaulis“

liarų dar videosalių eros filmą – siaubo kino klasiko Johno Carpenterio „Beprotybės nasruose“ (1995). Filmo herojus yra draudimo agentas Džonas Trentas (Sam Neill). Jis ieško dingusio populiaraus rašytojo Saterio Keino (Jürgen Prochnow). Rašytojo knygos daro didžiulį poreikį kai kuriems skaitytojams – jie praranda atmintį, tampa bepročiai, sukelia masinius prievertos protėvius. Paieškos atves Trentą į miestą, kuris neužfiksotas žemėlapiuose, bet aprašytas Keino knygose.

„Beprotybės nasruose“ – pagarbos duoklė amerikiečių rašytojui Howardui Phillipsui Lovecraftui (1890–1937), kuris laikomas vienu *fantasy* žanro kūrėjų, todėl filme daug nuorodų į rašytojo kūrinius ir personažus, Keino knygos citata – taip pat jo. Tačiau pats Keinas labiau primena gerą režisieriaus draugą Stepheną Kingą – Carpenteris ekraniavo ne vieną jo knygą.

Fantastika, komedija, animacija ir miuziklas susispynė Johno Paysono filme „Džo butas“ (*LNK, 9 d. 10 val.*). Atvykę į Niujorką filmo herojus Džo apsigyvena name, kuris turi būti nugriautas. Čia glaudžiasi benamiai ir įtartini tipai, bet tikrieji namo šeimininkai yra tarakonai. Stambiu planu filme rodomi tarakonai – išbandymas ne vienam žiūrovui, bet užtat jie gali kalbėti, dainuoti, šokti. Finale jų susirinks tiek daug, kad galės „suvaldinti“ MTV logotipą. Adresatas aiškus, tiesa? Aiški ir Gay'aus Ritchie „Ro-

kenrolas“ (*LNK, 8 d. 31.15*) auditorija. Pasakojimas apie XXI a. pradžios Londono nusikaltelių pasaulį pretenduoja į istorinę freską, bet piešiama tokiomis banaliomis spalvomis, kad net panašaus kino žvaigždės Gerardas Butleris ar Marcas Strongas atrodo blyškai.

Vėl spaudžiu ranką LNK programos sudarytojui – Clinto Eastwoodo gerbėjui. 1993 m. sukurtas „*Tobulas pasaulis*“ (*LNK, 12 d. 22.35*) – vienas geriausiu Eastwoodo filmų. Pasakojimas apie vagi recidyvistą Bačą Heinsą (Kevin Costner), kuris pabégės iš kalėjimo paima įkaitu mažą berniuką – Jehovos liudytą, perkels į 1963-iusių Tekisas, kur pries kelias savaites buvo nužydėtas JAV prezidentas Johnas Kennedy. Nusikaltimo šešėlis tyro už filmo personažą. Bėglį persekioja paties režisierius suvaidintas reindžeris Redas. Jis puikiai pažiusta aplynkės. Redo ir Bačo keliasi į kartą buvo susikirtę. Tačiau Eastwoodas filme pirmiausia suprišina du pozūrius į teisingumą ir kartu tyrinėja savo mėgstamą temą – tamsiąjā amerikietiškos svajonės pusę. Jis taip pat pasakoja ir gražią istoriją apie be tévo augančio bernuko ir jo pagrobėjo santykius. Ji rutuliojama pagal kelio filmo žanro taisykles. Eastwoodo režisūra primena geriausius klasikinio kino pavyzdžius – ji skaidri ir meistriška. Augančią įtampą ir veiksmą atsveria humoras ir jausmai, kurie gimsta tarp pagrobėjo ir vaiko.

Draugystės, išdavystės, kaltės jausmo, kuris gula ant dviejų berniukų pečių, istoriją filme „Bėganti paskui atvarą“ (*TV3, 9 d. 00.10*) pasakoja Marcos Forsteris. Veiksmo vieta – Kabulas, laikas – prieš karą, sovietų invaziją ir po jos atėjusių talibų valdžią. Amiras ir Hasanas nuo pat gimimo dylikiai metų praleido kartu – vienas yra turtuolio sūnus, kitas – jo tarnas. Aitvarų lenktynės, kurios tampa pasakojimo posūkiu, – tai ir abiejių herojų likimo metafora: vėjas juos išblaško į skirtinges pasaulio puses.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

ATKELTA IŠ 8 PSL.

riadžės lėlių spektaklis „Mūsiai prie Stalingrado“, kur į karą ir žmogaus gyvenimą žvelgiant mažytės skruzdėlės akimis. Latvių spektaklyje svarbiausiomis veikėjomis tampa karvės – gražiosios Rygos „Naujajo teatro“ aktorių suvaidina išsiųsta „karviško gyvenimo“ epą, per kurio prizmę vertinama nykstanti ir kaimo, ir žmogaus dvasia. Specifiniai festivaliu Hermanis spektaklį patrumpino – tai, kas miela latvių ausių ir akiai, turbūt būtų išvarginė svetimšalius žiūrovus. Korektūros išėjo į naujad – dviejų senukų ir jų mylimos karvės godonės, i kurias išterpia žvalių „keturkojų“ šėliojimai, palaici laiku vainikuojamos pa-

juodusio pieno ūkininko metafora.

Būtent nykimo, nuosmukio ar degradavimo atmosfera būdinga daugeliui posovietinių ar postsocialistinių šalių spektaklių. Jų politinis, socialinis aktualumas grindžiamas istorinių peripetių, visuotinės auksos ir atgailos dramatiškomis priešpriešomis, kurias dar labiau paaštrina nepilnavaertiskumo, „išvarymo iš rojaus“ kompleksai. Šiuo požiūriu nepralenkiamai Lenkija: tėvynės motiniškumas ir pamotiškumas, nuolankumas ir savižudiškumas, kuriuos ji perdarė savo vaikams – viena dažniausiai pastarųjų metų lenkų spektaklių tema. Galima čia ižvelgti Krzysztofo Warlikowskio, suteikusius tautos ir jos patyrimų repleksijai mitinį krūvį ir atvėrusio

žmogaus tapatybės daugiasluoksnį, įtaką. Vis dėlto jaunesni režisieriai su „motina“ Lenkija ir jos šméklomis elgiasi gerokai kritiškiai, jų spektaklius perveria kategoriskes išsilaisvinimo iš praeities intonacijos. Vienas tokų pavyzdžių – Marcino Libero (g. 1970 m.) Legnicėje, Helenos Modrzejewskos teatre statytos „III Furijos“, pelniusios pagrindinį režisūros meno festivalio „Interpretacija“, vykusio šių metų kovą Katovicuose, prizą. Gaila, kad „III Furijos“ nebubo rodytos Torūnėje – režisierius, skaidydamas veiksmą čia pat grojančios roko grupės dainomis, itin grakščiai supynė šiuolaikinės ir Antrojo pasaulinio karo laikų Lenkijos, motinos mai-tintojų, gelbėtojų ir išdavikės li-

nijas, ir surengė įspūdingus „istorijos“ šermenis. Veiksmas vyksta „lenkų skaitykloje“, kur Apolono suvesti gyvieji ir mirusieji, budeliai ir aukos priverčia į lenkiškos tapatybės, istorinio teisingumo ir romantinių iluzijų mitus pažvelgti su humoru ir ironija.

Išsilaisvinimo temą „Kontakto“ festivalyje pristatė Janas Klata (g. 1973 m.), atvežęs Vroclavo Lenkų teatre statytą savaip intriguojančią „Pjesę apie motiną ir Tėvynę“, ivertintą už geriausią garsinį apipavidalinimą. Tokio ivertinimo Klatos spektakliui, kur motinos ir dukters santykiai išgyja skirtinį istorinių ir kultūrinių laisvės giesmių formą, buvo akivaizdžiai per mažai, tačiau jis atsidūrė šalia gerokai stipresnio

kitos lenkų kūrėjų poros – režisierės Monikos Strzepkos (g. 1974 m.) ir dramaturgo Paweł Demirskio (g. 1979 m.) – statyto „Jokūbo S. vardu“ (Varšuvos dramos teatras). Pelnės III festivalio premiją, „Gazeta Wyborcza“ pripažintas įtaigiausiai atspindinčiu šių dienų tikrovę, spektaklis „Jokūbo S. vardu“ išsiskyrė ir sodriu sceniniu sprendimu, ir puikiais aktorių vaidmenimis. Krzysztofas Draczas, čia sukūrės vieno prieštaringiausius Lenkijos istorijos personažų – kovojo už baudžiausios panaikinimą ir 1846 m. baudžiauninkų sukilimo Vakarų Galicijoje vadą Jakubą Szelią – vaidmenį, tapo geriausiu „Kontakto“ aktoriumi.

B. D.

Parodos	Vilniaus fotografijos galerija	Galerija „Kunstkamera“	„7md“ rekomenduoja
VILNIUS	Nacionalinė dailės galerija <i>Konstitucijos pr. 22</i> XX a. Lietuvos dailės ekspozicija Pero Kirkeby (Danija) raižinių, skulptūrų ir fotografijų paroda „Lignum vitae“ iki 14 d. – Dainius Liškevičiaus paroda „Muziejuς“	Galerija „Šofar“ <i>Mėsiniu g. 3 A/5</i> iki 15 d. – Natalijos Riabčuk vitražų paroda „Žvilgsnis pro stiklą“	Dailė Vasaros pradžia – akademiniams jaunimui ypač aktyvus laikotarpis. Tai atsispindi ir parodiniame gyvenime, jaučiamas poreikis apibendrinti rezultatus. Galerijoje „Kairė–dezinė“ (Latako g. 3, Vilnius) iki birželio 23 d. vyksta jaunuji menininkų paroda „Sezonas“, kur dalinamas pasakinių metų laimėjimais. „Arkos“ galerijoje (Aušros Vartų g. 7, Vilnius) iki birželio 27 d. rodoma respublikinė tekstilės bienalė „Aš mano man“, kur įtrauktos visos kartos ir drauge bandoma nustatyti individualias ir bendras judėjimo kryptis.
Vilniaus paveikslų galerija <i>Didžioji g. 4</i> Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai Paroda „Liudvės meno metaštiniukė“, skirta Akvilės Mikėnaitės gimimo 100-mečiui iki 10 d. – paroda „Fecit ad vivum. Daillinių portretai XVI–XVIII amžių Vakarų Europos graviūrose“	Lietuvos dailininkų sajungos galerija <i>Vokiečių g. 2</i> iki 16 d. – Tado Dambrausko fotokonkursas „Lietuvos kariuomenė fotografijoje 2011–2012“ laureatų paroda	VU Botanikos sodo Gamtos muziejus <i>Kairėnu g. 43</i> Birutės Jadvigos Mickevičienės paroda „Saulės glėbyje“	O Kauno paveikslų galerijoje (K. Donelaičio g. 16) veikia retrospektivinė VDA Kauno dailės fakulteto paroda, skirta aukštųjų dailės kursų 90-mečiui Kaune paminėti. Čia rodomi ne tik chrestomatiniai kūriniai, bet ir mažai matyti darbai; galima bent šiek tiek susidaryti išpūdį, kokios studijos buvo anuomet, pradedant nuo Kauno meno mokyklos laikų. Paroda veikia iki liepos 1 d. Galerija dirba antradienj–sekmadienį 11–17 val.
Taikomosios dailės muziejus <i>Arsenalo g. 3 A</i> Paroda „Nuo mini iki maksi. Septintojo dešimtmečio mada“ (iš Aleksandro Vasiljevo Paryžiaus kolekcijos) „Du mados šimtmečiai“ iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos „Valdovų rūmų lobynas: Lietuvos ir Europos paveldo klodai“	LDS Pamėnkalnio galerija <i>Pamėnkalnio g. 1/13</i> iki 16 d. – Cooltūriščių ir Mare Tralla (Estija) paroda „Veidu į kitą“	Šv. Jono gatvės galerija <i>Šv. Jono g. 11</i> nuo 8 d. – Arvydo Ališankos skulptūrių objektų paroda „Permąstyta“	Teatras Teatrų sezonaams artėjant į pabaigą, dar galima pamatyti daugybę „Aukšinių scenos kryžių“ apdovanotą Oskaro Koršunovo spektaklį pagal Mariaus Ivaškevičiaus pjesę „Išvarymas“. Čia gvildenamos emigracijos, jauystės ir žmogaus tapatybės temos. Šis penkias valandas trunkantis, aktorių energija ir gyvais dialogais užburiantis kūrinius bus rodomas 14, 15 d. 18 val. Lietuvos nacionalinio dramos teatro Didžiojoje salėje.
Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenatas <i>Arsenalo g. 1</i> Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje Lietuvos valstiečių būties kultūra Kryždirbystė „Tradiciinių žaismų rinkinys“	Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus <i>Pilies g. 40</i> iki 12 d. – Jurgos ir Ričardo Anusausko fotografijų paroda „Mandarininė antelė“	Teatro, muzikos ir kino muziejus <i>Vilniaus g. 41</i> Natalijos Janeckinos tapybos paroda Paroda „Spalvos ir šokio pavilioti“ Olgos Dubeneckienės-Kalpokienės 120-osioms gimimo metinėms	Jazz palėpė <i>Kęstučio g. 6</i> nuo 11 d. – Mykolo Saukos ir Tauro Kensminio paroda-instaliacija
Signatarų namai <i>Pilies g. 26</i> Nuolat papildoma Vasario 16-osios Akto signatarams skirta ekspozicija Paroda „Kalbininkui Jonui Jablonskiui – 150“	„Užupio galerija“ <i>Užupio g. 3</i> Dano Tamašausko ir Ugnės Blažytės-Tamašauskičių juvelyrės paroda „H du O“	Galerija „Meno parkas“ <i>Rotušės a. 27</i> Jūratės Rekevičiūtės paroda „Dalintis. Patinka“ iki 9 d. – paroda „Videoholica 2011“ nuo 12 d. – projektas „Kaip atsiranda...“	PANEVĖŽYS Dailės galerija <i>Respublikos g. 3</i> iki 17 d. – Jolantos Kvašytės keramikos paroda „Kinija – Azijos tigras“
Kazio Varnelio namai-muziejus <i>Didžioji g. 26</i> K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija Lankymas antradienj–šeštadienj iš anksto susitarus tel. 279 16 44	„The Gardens“ <i>Konstitucijos pr. 12A</i> iki 12 d. – Marijos Olšauskaitės paroda	Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija <i>Vilniaus g. 39/6</i> Paroda iš renginių ciklo „Vaikai – vaikams“ iki 16 d. – Loreto Zdanavičienės ir jos mokinų darbų paroda „Objektas“	Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerija <i>Liepų g. 33</i> Česlovo Janušo (1907–1993) paroda „Prie Baltijos ir prie Atlanto“ „Arbitas. Sugrįžimas į tėvynę“
Bažnytinio paveldo muziejus <i>Šv. Mykolo g. 9</i> Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija Paroda „Vilniaus sakralinė auksakalystė“	Galerija „Znad Wili“ <i>Išganytojo g. 2 / 4</i> Arvydo Palevičiaus paroda „Naujasis paneonas“	Keramikos muziejus <i>Rotušės a. 15</i> VDA Kauno dailės fakulteto Stiklo katedros studentų kūrybių darbų paroda	Fotografijos galerija <i>Vasario 16-osios g. 11</i> iki 17 d. – Algimanto Mockaus fotografijų paroda „Aplink kamerą“
„Lietuvos aid“ galerija <i>Trakų g. 13</i> Ingos Mrazauskaitės tapybos paroda „Ilgesys“	Prancūzų institutas <i>Didžioji g. 1</i> nuo 14 d. – Eric Mutel fotografijos ir videoinstaliacijos „Latentinės šviesos“	Ryšių istorijos muziejus <i>Rotušės a. 19</i> iki 12 d. – Isono Olavi Hyvärinen (Suomija) tapybos darbų paroda	PALANGA Palangos gintaro muziejus <i>Vytauto g. 17</i> Gintaro ekspozicija Istorinių rūmų interjerų ekspozicija Paroda „Sankt Peterburgo imperatoriškasis porcelianas“ Paroda „Maironis ir Palanga“
Galerija „Kairė–dezinė“ <i>Latako g. 3</i> Meninio projekto „Sezonas“ paroda (Giedrė Anužytė, Laura Grybkauskaitė, Eglė Jakutavičiūtė, Vidmīna Stasiulytė, Simona Žemaitė)	Tautodailininkų sajungos parodų salė <i>Stiklių g. 16</i> iki 15 d. – Artūro Slapšio vaizduojamojo meno paroda „Praeities veidai“	„Kauno langas“ <i>M. Valančiaus g. 5</i> Paroda „Abrozdžliai 4“	KKK parodų rūmai <i>Aukštajoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2</i> iki 17 d. – Rodiono Petrovo tapybos paroda „Rebranding / Peržymėjimas“
Galerija „Terra recognita“ <i>Stiklių g. 7</i> Sauliaus Vaitiekūno paroda „Nostalgija“ (mažoji akmens ir metalo plastika)	Kauno fotografijos galerija <i>Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2</i> Juliaus Sokolowskio (Lenkija) paroda „Urban Photography“	Keramikos muziejus <i>Rotušės a. 13</i> „Sugrįžimai“ (skirta išeiviių rašytojų kultūriam gyvenimui Vokietijoje ir Austrijoje 1944–1950 metais) „Visą kraštą užsėsiu cileraščiai...“ (Albinui Žukauskui – 100) „Mano biografija – mano knygos“ (Jonui Avyžiui – 90) „Du eksponatai Pasaulio atmintyje“	Galerija „Ramybė“ <i>Vytauto g. 35</i> Rimo Čiurlionio (JAV) paroda „Paprasti žodžiai“
Galerija „Vartai“ <i>Vilniaus g. 39</i> iki 13 d. – Ketvirtadienio peržiura. Jūratė Kluonė (tapyba) nuo 12 d. – „Artscape“. Rano Slavino (Izraelis) ir Andrius Zakrausko darbų paroda	Vilniaus universiteto biblioteka <i>Universiteto g. 3</i> Paroda „Su Merkatorium aplink pasaulį“	Klaipėdos fotografių galerija <i>Tomo g. 7</i> Jono Strazdauko fotografių paroda „Žemaitijos rūkai“	NIDA Savicko paveikslų galerija <i>Kopų g. 2 / Taikos g. 17</i> Paroda „Galerijos kolekcija – Nida 2012“
„Arkos“ galerija <i>Aušros Vartų g. 7</i> Respublikinė tekstilės bienalė „Aš mano man“	Lietuvos mokslo akademijos biblioteka <i>Maironio g. 6</i> Prancūzų instituto Lietuvoje kilnojama meno albumų kolekcija „Art“ (architektūra, mada, tapyba ir kt.)	ŠIAULIAI „Laiputų“ galerija <i>Žemaitės g. 83</i> nuo 8 d. – Aurelijos Filipauskaitės paroda	TRAKAI Trakų salos pilis Edwardo Narkiewicziaus paroda „Sugrįžimas į Tėvynę“ Paroda „Lietuvos bažnyčios regaliai XIX–XX a.“
„Prospekt“ fotografijos galerija <i>Gedimino pr. 43</i> Šiuolaikinės estų fotografijos paroda „Cross“	Lietuvos technikos biblioteka <i>Šv. Ignoto g. 6</i> Lietuvos specialiosios kūrybos draugijos „Guboja“ paroda „Matau svajonę“	Dailės galerija <i>Vilniaus g. 245</i> 51-oji metinė Šiaulių miesto dailininkų kūrybos paroda	KÉDAINIAI Janinos Monkutės Marks muziejus-galerija <i>J. Basanavičiaus g. 45</i> iki 15 d. – „Netradicinės mini menas iš Azijos ir Europos“
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS	Pylimo galerija <i>Pylimo g. 30</i> Paroda „Visada šiuolaikiškas modernizmas“	Galerija „Aukso pjūvis“ <i>K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinško g. 53</i> Alfredo Petro Gužo ir jo žmonos Galinos Gužienės tapybos paroda iš ciklo „Duetai“ nuo 8 d. – Justinos Puidokaitės tapyba Kristinos Ancutaitės kūrybos paroda „Iš šventųjų gyvenimo“	DUSETOΣ Dailės galerija <i>K. Bügös g. 31a</i> nuo 8 d. – Indrės Stulgaitės-Kriukienės ir Remigijaus Criukio stiklo kūrių paroda
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	Vilniaus Dailės akademijos biblioteka <i>Maironio g. 6</i> Prancūzų instituto Lietuvoje kilnojama meno albumų kolekcija „Art“ (architektūra, mada, tapyba ir kt.)	Šiaulių universiteto dailės galerija <i>Tilžės g. 22</i> Šiaulių Dainų progimnazijos Naujuųjų medijų mokyklos mokinų kūrybos paroda „Levitasis“	Dél mylimo Tėvo mirties nuoširdžiai užjaučiame kompozitorų Antaną KUČINSKĄ. LIETUVOS NACIONALINIS DRAMOS TEATRAS

<p>Spektakliai</p> <p>VILNIUS</p> <p>Nacionalinis operos ir baletų teatras</p> <p>10 d. 19 val. – „ŽYDRASIS DUNOJUS“. Dir. – M. Staškus</p> <p>13 d. 19 val. – J. Strausso „VIENOS KRAUJAS“. Dir. – J. Geniušas</p> <p>14, 17 d. 19 val. – „BARBORA RADVILAITĖ“. Dir. – R. Šervenikas</p> <p>Nacionalinis dramos teatras</p> <p>Didžioji salė</p> <p>14, 15 d. 18 val. – M. Ivaškevičiaus „ŠVARYMAS“. Rež. – O. Koršunovas</p> <p>Vilniaus mažasis teatras</p> <p>13 d. 18.30 – PREMJERA! „DAMOS VIZITAS“. Rež. – E. Jaras, scenogr. – M. Jacobskis, kostiumų dail. – A. Jacobskytė, komp. – M. Bialobžeskis. Vaidina R. Valiukaitė, V. Rumšas, G. Girdvainis</p> <p>15 d. 18.30 – „KITAISS METAIS, TUO PAČIU LAIKU“ (organizatorius VŠĮ „Laimingi žmonės“)</p> <p>Valstybinis jaunimo teatras</p> <p>12 d. 18 val. – „JIS IR JI“ (pagal J. Biliūno ir J. Janulaitytės-Biliūnienės laiškus). Scen. aut. ir rež. – B. Mar, scenogr. ir kost. dail. – I. Pačėsaitė, muzikinis apipavidalinimas – A. Kučinsko. Vaidina B. Mar, A. Kazanavičius, dalyvauja S. Rubis (smuikas) (Salė 99)</p> <p>13 d. 18 val. – I. Menchellio „KAPINIŲ KLUBAS“. Rež. – A. Latėnas</p> <p>16 d. 20 val. – A. Anros „KATINAS TEMZĖJE“. Rež. – G. Makarevičius (Salė 99)</p> <p>Rusų dramos teatras</p> <p>16 d. 18 val. – J.-L. Lagarce'o „GYVENIMO ŠIUOLAIKINĖJE VISUOMENĖJE TAISYKLĖS“ (LMTA vaidybos magistrantų spektaklis, kurso vad. – J. Vaitkus)</p> <p>16 d. 21 val. – A. Čechovo „MEŠKA“. Rež. – L. Adomaitienė</p> <p>16 d. 19.50 „skverelyje priešais teatrą“ – teatralizuota dambrelų muzikos ir futurizmo poezijos sintezė „TRANSCENDENTINIS SKRYDIS SU ŽEMĖS RUTULIO PIRMININKU“</p> <p>Teatras „Lėlė“</p> <p>16 d. 20 val. – J. Kunčino „RAGANA IR LUKOŠIUKAS“. Rež. – A. Mikutis</p> <p>16 d. 23 val. – D. Čepauskaitės ir V. Mazūro „JŪRATĖ IR KASTAUTAS“. Rež. – V. Mazūras</p> <p>Mažoji salė</p> <p>9 d. 12 val. – N. Indriūnaitės „SNIEGUOLĖ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI“ (pagal brolių Grimmų pasaką). Rež. – N. Indriūnaitė</p> <p>10 d. 12 val. – „PASAKA APIE VĖŽLIUKĄ“ (ž. Gryvos knygelės motyvais). Inscen. aut., rež. ir dail. – A. Mikutis</p> <p>16 d. 12 val. – „KIŠKIŲ SUKILIMAS“ (pagal K. Binkio poemą „Kiškių sukiliamas“). Scenarijus aut., rež. ir dail. – R. Driež</p>

„Dvi dienos Niujorke“

Savaitės filmai

Diktatorius ***

Sacha Baronas Coenas vaidina diktatorių, kuris pasirengęs net rizikuoti savo gyvybe, kad tik jo šalis netaptų demokratine. Larry Charleso komedioje taip pat vaidina Benas Kingsley, Anna Faris (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Dvi dienos Niujorke ***

Aktorė ir režisierė Julie Delpy tėsia filme „Dvi dienos Paryžiuje“ pradėta pasakojimą apie amerikiečių ir europiečių kultūrų ir nacionalinio mentaliteto skirtumus... išsiskyrusi su Džeku, Merion (Julie Delpy) persikelia į Niujorką. Čia rengdama savo fotografijų parodą ji susipažinti su garsiu radijo žurnalistu Mingusu (Chris Rock). Regis, viskas juos skiria, bet būtent eterio žvaigždės glėbyje prancūzės atsiagaus po išsiskyrimo. Tačiau idilę sudrumščia susipažinti su nauju Merion vaikiniu atvykusi jos šeima iš Prancūzijos – ekscentriškas Merion tėvas (režisierės tėvas Albertas Delpys) ir jos seksualios seserys. Be to, fotografės darbas susidomės Niujorko turulio (Vincent Gallo). Taip spalvingos poros romanas pamažu pavirs kultūros ir meno nesusipratimų lavina. Taip pat filme vaidina Dylan Baker, Kate Burton, Malinda Williams, Emily Wagner (Belgija, Prancūzija, Vokietija, JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas)

Ko laukti, kai laukies **

Atrodo, kad filmo personažai nužengę tiesiai iš spalvoto žurnalo žmonėms: televizijos kūno rengybos žvaigždė Džulija, apsėsta minties sukurti šeimą, televizijos šokių laidos žvaigždė Ivanas, pamusių dėl vaikų rašytoja Vendė, pirmąkart atsidūrusi mamyčių, kurioms dalija patarimus, kailiję, dyvynukų besilaikianti Skailer, įvaininti kūdikį trokštanti fotografė Holė ir tėvystės išsigandęs jos vyras Aleksas, virėjų pora Rozė ir Markas. Jems visiems išskyla klausimas, kaip pasirengti būsimai motinystei ir tėvystei. Kirklo Joneso filme vaidina vienos žvaigždės: Cameron Diaz, Jennifer Lopez, Elizabeth Banks. Bet lietuviams filme gali stigti Dalios Ibelhauptaitės, ponų Valinskų, Donato Katkaus ir Dalios Teišerskytės, kurie visada turi kuo pasidalinti su žmonėmis (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

Nakties šešeliai ***

1752-aisiais Džošua ir Naomi Kolinzai kartu su jaunuoju Barnabu paliko Liverpuli, kad pradėtų naują gyvenimą Amerikoje. Po dvidešimties metų Baranabas Kolinzas – Kolinvudo dvaro savininkas, turtingas, galinamas ir dar moterų numylėtinis. Bet ir tokie kartais daro klaidą. Barnabas padarė klaidą sužeidęs gražiosios Anželikos širdį. Ji – ragana, todėl paverčia širdžių édiką vampyru ir palaidoja gyvą. Po dvejų šimtų metų jis atsitiitinai išlaisvinamas iš kapo ir atsiduria labai pasikeitusiame 1972-ųjų pasauliye. Naujo Timo Burtono filmo pagrindas – kultinis JAV serialas, rodytas 1966–1971 metais. Barnabą suvaidinęs Deppas – nuo mažens didelis serialo gerbėjas. Filme vaidina kita serialo gerbėja Michelle Pfeiffer, taip pat Helena Bonham Carter, Eva Green (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas)

Velnijų salos karalius ***

Tikrais faktais pagrista istorija perkels į XX a. pradžią, į Bastijo saloje įkurtą nepilnamečių nusikaltėlių koloniją, kurią Norvegijos vyriausybė uždarė tik 1953 metais. Į koloniją patekdavo smulkūs nusikaltėliai, našlaičiai, berniukai iš patologiškų šeimų. Dauguma – be nuosprendžio ir galimybės greitai grįžti į normalų gyvenimą. Jie turėjo paklusti žauriai disciplinai, baudai, nuo aušros iki tamso kirsti medžius, buvo seksualiai išnaudojami. Režisierius Mariusas Holstas koncentruojasi į dviem draugų psychologines ir moralines problemas. Vienas – nesceniai į salą atvežtas jaunas maištininkas, suvienijantis nepaklusniuosius, kitas – koloniją netrukus paliksiantis grupės globėjas. Jie abu turės pasirinkti: lojalumą sargams ar solidarumą su bendraamžiais. Panašios temos filmų kurkta ne tiek jau mažai, bet Holsto darbas išsiskiria puikiai įvaldytu kino amatu (Norvegija, 2011). (Vilnius)

***** – šedevras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitytė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras – Milda Brukštutė

Publicistiką – Laima Kreivytė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

www.7md.lt – Julijus Lozoraitis

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

8–14 d. – Prometėjas (3D, JAV) – 11.30, 14.15, 18, 21.20

Dvi dienos Niujorke (Belgija, Prancūzija, Vokietija) – 13.45, 16, 18.30, 20.45

Madagaskaras 3 (3D, JAV) – 12, 15 val.

Mes už Lietuvą (rež. A. Lekavičius) – 19.30, 22 val.

Snieguolė ir medžiotojas (JAV) – 11, 13.30, 16.15, 19, 21.45

Diktatorius (JAV) – 13.15, 15.15, 17.10, 19.15, 21.15

Legendinis vikingas Toras (3D, Airija, Islandija, Vokietija) – 12.20

Vyrų juodais drabužiais 3 (3D, JAV) – 14.40, 17.30, 20.15

Neliečiamieji (Prancūzija) – 17 val.

Alvinas ir burundukai 3 (JAV) – 11.20

Veidrodėli, veidrodėli... Snieguolės istorija (JAV) – 13.45

Bernvakaris Australijoje (Australija, D. Britanija) – 16.15, 19, 21.40

Piratai! Nevykėlių kompanija (JAV) – 11.40

Nakties šešeliai (JAV) – 14, 19.15

Profas (JAV) – 16.45, 22 val.

Loraksas (JAV) – 12.40

Ko laukti, kai laukies (JAV) – 15.30, 21 val.

Geriausias egzotiškas „Marigold“ viešbutis (D. Britanija) – 18.20

Mikė Pūkuotukas (JAV) – 11.15

Šrekas. Ilgai ir laimingai (JAV) – 11.45

Forum Cinemas Akropolis

8–14 d. – Prometėjas (3D, JAV) – 10.15, 13.30, 15.45, 18.45, 21.50

Prometėjas (JAV) – 18, 20.45

Dvi dienos Niujorke (Belgija, Prancūzija, Vokietija) – 14, 16.15, 19, 21.30

Madagaskaras 3 (3D, JAV) – 13, 16.45

Mes už Lietuvą (rež. A. Lekavičius) – 11, 19.15, 21.40

Vyrų juodais drabužiais 3 (3D, JAV) – 14.45, 17.45, 21 val.

Snieguolė ir medžiotojas (JAV) – 12.15, 15.15, 18.15, 21.15

Diktatorius (JAV) – 14.30, 16.30, 18.30, 20.30

Bernvakaris Australijoje (JAV) – 15, 17.30, 20.15

Veidrodėli, veidrodėli... Snieguolės istorija (JAV) – 11.30

Piratai! Nevykėlių kompanija (JAV) – 10.30

Loraksas (JAV) – 13.45

Vyrų juodais drabužiais 3 (JAV) – 16, 18.45, 21.30

Veidrodėli, veidrodėli... Snieguolės istorija (JAV) – 12.45

Legendinis vikingas Toras (3D, Airija, Islandija, Vokietija) – 10.15

Ko laukti, kai laukies (JAV) – 15.15, 20.30

8, 9 d. – Profas (JAV) – 18.15, 23 val.; 10–14 d. – 18.15

8–14 d. – Kung fu panda 2 (JAV) – 10.30

Ratai 2 (JAV) – 11.45

Veidrodėli, veidrodėli... Snieguolės istorija (JAV) – 12.30

Gatvės šokiai (D. Britanija) – 14.45

Cinamonas

8, 10, 12, 14 d. – Prometėjas (3D, JAV) – 17.15, 21.45; 9, 11, 13 d. – 17.15

8–14 d. – Madagaskaras 3 (3D, JAV) – 15.15, 19.45

Snieguolė ir medžiotojas (JAV) – 11.30, 14, 16.25, 19, 21.30

8, 10, 12, 14 d. – Vyrai juodais drabužiais 3 (3D, JAV) – 13, 21.45; 9, 11, 13 d. – 13 val.

8–14 d. – Černobilio dienoraščiai (JAV) – 17.45, 22 val.

Legendinis vikingas Toras (3D, Airija, Islandija, Vokietija) – 11 val.

Diktatorius (JAV) – 16.15, 18.15, 20.15, 22.15

Ko laukti, kai laukies (JAV) – 16.30, 18.45, 21 val.; Nakties šešeliai (JAV) – 15.30, 19.35

Veidrodėli, veidrodėli... Snieguolės istorija (JAV) – 13.50

Piratai! Nevykėlių kompanija be (3D, JAV) – 12.30, 14.30; Smurai (JAV) – 13.15; Linksmosios pėdutės 2 (JAV) – 11.45; Jūros komanda (JAV) – 11.15

KLAIPĖDA

Forum Cinemas

8, 9 d. – Prometėjas (3D, JAV) – 11, 14.30, 18.30, 21.45, 22.45; 10–14 d. – 11, 14.30, 18.30, 21.45

Madagaskaras 3 (3D, JAV) – 12.30, 15.30

Mes už Lietuvą (rež. A. Lekavičius) – 17.30

Vyrų juodais drabužiais 3 (3D, JAV) – 20 val.

8, 9 d. – Diktatorius (JAV) – 14, 16.30, 19, 21.15, 23.15; 10–14 d. – 14, 16.30, 19, 21.15

8–14 d. – Snieguolė ir medžiotojas (JAV) – 12, 15, 18, 21 val.

Piratai! Nevykėlių kompanija (JAV) – 11.30

Loraksas (JAV) – 13.45

Vyrų juodais drabužiais 3 (JAV) – 16, 18.45, 21.30

Veidrodėli, veidrodėli... Snieguolės istorija (JAV) – 12.45

Legendinis vikingas Toras (3D, Airija, Islandija, Vokietija) – 10.15

Ko laukti, kai laukies (JAV) – 15.15, 20.30

8, 9 d. – Profas (JAV) – 18.15, 23 val.; 10–14 d. – 18.15

8–14 d. – Kung fu panda 2 (JAV) – 10.30

Ratai 2 (JAV) – 11.45

ŠIAULIAI

Forum Cinemas

8–14 d. – Prometėjas (3D, JAV) – 15.30, 21 val.; Prometėjas (JAV) – 11.15, 14, 17, 20.15; Madagaskaras 3 (3D, JAV) – 10.15, 12.45; Mes už Lietuvą (rež. A. Lekavičius) – 18.15; Snieguolė ir medžiotojas (JAV) – 10.30, 13.30, 16.15, 19, 21.45; Veidrodėli, veidrodėli... Snieguolės istorija (JAV) – 11 val.; Vyrų juodais drabužiais 3 (JAV) – 13.15, 15.45, 18.30, 21.15; Diktatorius (JAV) – 15.15, 17.15, 19.15, 21.30; Kung fu panda 2 (JAV) – 10.45; Batuotas katinas Pūkis (JAV) – 13 val.